

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie,
9.00 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.36 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma,
a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 234.

BYDGOSZCZ, środa dnia 10 października 1928 r.

Rok XXII.

Słowa i cele P. P. S.

Tyle lat Polska przetrwała w autokratycznym uścisku carsko-rosyjskim, królewsko-pruskim i cesarsko-austriackim, tyle razy zrywała się do boju w imię hasła, które narodom przyniosła Wielka Rewolucja Francuska, w imię Wolności, Równości i Braterstwa ludów, w imię zniesienia pańszczyzny, usamowolnienia włościan, że łatwo jest zrozumieć, iż **słowo demokracja stało się w Polsce tak drogie, jak samo słowo Polska**, że wyrobiło się u nas poprostu powszechne **poczucie, że Polska a demokracja** — to jedno i to samo. Stąd, między innymi, poszło, że nawet stronnictwa, które nigdy nic nie miały z demokracją wspólnego, albo bardzo niewiele, chcąc zyskać jaką taką popularność w masach, przybierały sobie do tytułu słowo: demokratyczne lub ludowe.

Walka w obronie demokracji jest to hasło, które zawsze może liczyć w Polsce na popularność. Ale dziś są czasy, że ani w całej Europie, ani w Polsce nikt nie zamierza w żadnej formie atakować i zwalczać demokracji. Gdy zatem ludzie czują się bezpieczni w swych prawach demokratycznych, trudno ich bojowo nastawić.

A tymczasem jesteśmy już od szeregu miesięcy świadkami zjawiska, **jak P. P. S. pragnie u nas za wszelką cenę masy bojowo nastawiać**. Wszystko jedno przeciw komu i przeciw czemu i wszystko jedno, czy to masom tym wyszłoby na pożytek, czy na szkodę. P. P. S. czuje się silną do objęcia rządów, a zdaje sobie sprawę z tego, że staćby się mogło tylko w toku jakiejś walki. Oczywiście, walkę taką trzeba by wprzód wygrać, a to zagadnienie jest tak nieaktualne, że nawet P. P. S. go nie rozpatruje. Tymczasem jednak P. P. S. potrzebny jest choćby surogat walki.

I oto od szeregu miesięcy „Robotnik” toczy zajadły bój w obronie demokracji parlamentarnej. Podnieść sztandar poprostu w obronie demokracji — na to by się nikogo nie wzięło. Więc hasło bardziej skomplikowane, a zatem trudniej zrozumiałe: w obronie demokracji parlamentarnej.

I tu „Robotnik” stara się już przemycić w świadomość mas swoje specjalne cele. „Dla „Robotnika” obrona demokracji parlamentarnej — to powrót w pełnej formie i w pełnej treści do stosunków przedmajowych, do ówczesnych **niedolężnych rządów i słabością starczą ogarniętych sejmów**.

Demokrację parlamentarną, nawet gdy się jest zasadniczo jej najgorętszym zwolennikiem, można różnie rozumieć. U nas w Polsce, np. prawo wyborcze czynne do Sejmu mają wszyscy obywatele obojga płci, którzy ukończyli 21 lat życia, ale faktycznie wykonywują je tylko kobiety w tym wieku, bo mężczyzna, chłop i robotnik, który skończył 21

Niema rozbrojenia na morzu bez rozbrojenia na lądzie.

Odpowiedź włoska na propozycję angielsko-francuską.

Londyn, 9. 10. (tel. wł.) Do Londynu nadeszła odpowiedź włoska na propozycję angielsko-francuską w sprawie rozbrojenia morskiego. Odpowiedź ta wyraża pogląd, że całe zagadnienie roz-

brojenia powinno być ujęte w szerszej płaszczyźnie i obejmować oprócz spraw morskich również sprawę rozbrojenia na lądzie i w powietrzu.

Robotnicy swoje i przemysłowcy swoje.

Daleko jeszcze do zakończenia strajku łódzkiego.

Warszawa, 9. 10. (tel. wł.) Przez cały dzień wczorajszy trwały w ministerstwie pracy konferencje w sprawie strajku łódzkiego. Delegaci przemysłowców i robotników kilkakrotnie byli u ministra Jurkiewicza i u głównego inspektora pracy. Obie strony okazywały stanowczą nieustępliwość.

Wczorajem **minister Jurkiewicz** wezwał obie delegacje do swego biura i oświadczył, że **proponuje imieniem rządu**, aby strony zakończyły zatarg, ustalając podwyżkę 5%. Inne punkty żądań robotników mają być omówione na konferencjach bezpośrednich, przyczem ministerstwo nie odmawia swego współdziałania ze stronami. Na zakończenie **minister Jurkiewicz** wyraził nadzieję, że **wobec powagi położenia propozycja rządu zostanie przez obie strony przyjęta**.

Posel Szczerkowski jako delegat robotników i inżynier Rumpel imieniem przemysłowców odpowiedzieli na to oświadczenie, że **nie mają pełnomocnictw do przyjęcia propozycji rządu** i że przedstawiają ją swoim mecdawcom w Łodzi, co ma nastąpić w dniu dzisiejszym. Termin następnej konferencji nie wyznaczono.

Łódź, 9. 10. (tel. wł.) Wczoraj stanęła Widzewska Manufaktura Nici oraz największa w kraju Tomaszowska Fabryka Dywanów. Dziś o godzinie 10-ej przed południem odbędzie się posiedzenie komitetu wykonawczego związku klasowego, na którym delegaci złożą sprawozdanie z przebiegu wczorajszej konferencji warszawskiej.

Jak słychać, robotnicy odrzucają rządową propozycję 5% podwyżki płac. Przemysłowcy ze swej strony oświadczają, iż na podwyżkę tę zgodzić się będą mogli jedynie pod naciskiem rządu.

W zakładach Tow. Akc. Zawiercie delegaci związku klasowego zmusili wczoraj maszynistów do unieruchomienia maszyn, wskutek czego cała fabryka stanęła. Miejscowy starosta na interwencję dyrekcji fabryki zapewnił ochronę chętnym do pracy, wobec czego przeszło 1.000 robotników podjęło pracę i fabryka została znowu uruchomiona. Spokoju nie zakłócono. Zarząd fabryki ogłosił, że z góry przyjmuje podwyżkę, jaką przyznają fabrykanci łódzcy.

W Częstochowie większość fabryk pracuje. Strajkują tylko robotnicy zakładów włókienniczych Belcera w liczbie około 1.800.

Na łotwie komuniści uzyskali zastraszającą ilość głosów.

Tymczasowe wyniki wyborów.

Ryga, 9. 10. (tel. wł.) Dokładne wyniki wyborów do sejmu łotewskiego, które odbyły się w niedzielę, ogłoszone będą dopiero za 4 dni. Już teraz jednak nie ulega wątpliwości, że **mniejszość polska zatrzyma nadal swój stan posiadania, to jest 2 dotychczasowe mandaty**. Liczba głosów polskich w Łedgali sięga 8 tys., w Dynaburgu zaś Polacy zdobyli nawet więcej głosów niż socjaliści - Łotyśmy.

W samej Rydze największe powodze-

nie mieli komuniści, którzy dawniej nie mieli ani jednego mandatu a teraz zdobyli aż 3. Niemcy i żydzi uzyskali po jednym mandacie więcej. Według przybliżonego obliczenia socjaliści utracili 9 mandatów na rzecz komunistów.

Socjaldemokraci uzyskali prawdopodobnie 25 mandatów (dotąd 34), związki zawodowe 7, niezależni socjaliści 1, Niemcy 6. Inne partje zaś prawdopodobnie zatrzymają dotychczasowy stan posiadania.

Z pewnością nie! Ale takimi zagadnieniami „Robotnik” się nie zajmuje i na tem polu chce walczyć. „Robotnik” uderza poprostu w wielki dzwon, gdy jest mowa o jakiejkolwiek reformie Konstytucji i zapowiada hałaśliwie, że nie pozwoli jej ruszyć. Ale jakie argumenty przytacza „Robotnik” na poparcie swego stanowiska?

„Kwestja Konstytucji” — pisze w jednym z ostatnich numerów „Robotnika” p. M. Niedziałkowski — nie

istnieje sama przez się, nie jest celem samym w sobie”. Zgadząmy się na to odrazu, nie rozumiemy tylko, komu to trzeba tłumaczyć. Dalej czytamy: „Takie czy inne jej (kwestji Konstytucji) rozwiązanie może ułatwić, albo utrudnić, w pewnych warunkach bodaj uniemożliwić, trwanie Polski jako państwa niepodległego w dzisiejszej Europie, może ułatwić albo utrudnić gospodarczy, społeczny, kulturalny rozwój kraju...”

Tu, przyznajemy „Robotnikowi”, trafiono w sedno rzeczy. Lecz wszyscy wiedzieliśmy, co było przed wypadkami majowymi. System rządów, oparty na ówczesnej Konstytucji — bo w chwili obecnej jest już nieco zmieniona — **utrudnił istotnie Polsce istnienie, jako państwo niepodległe, utrudnił w najwyższym stopniu gospodarczy, społeczny i kulturalny rozwój kraju**. To były powody majowego wystąpienia marszałka, a że P. P. S. w zupełności ten pogląd wówczas podzielała, najlepszym dowodem jest fakt, że szła wówczas pod znakiem marszałka. I dziś wszyscy, którzy dążą do tego, by Polska utrwaliła swój byt jako państwo niepodległe, by znalazła najlepsze warunki rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego, by zabójczy dla Polski system rządów przedmajowych nie mógł się nigdy odrodzić — dążą do reformy Konstytucji, bo o Konstytucję oparte są rządy.

Ale o to P. P. S. dzisiaj już nie dba. Inni ludzie byli u steru dawniej w P. P. S., a inni są dziś i inne mają cele. Im chodzi o walkę o socjalizm — jak to p. Niedziałkowski przyznaje — i o ujęcie rządów w swoje ręce. Dla tych celów lepiej jest, gdy rząd jest słaby i partyjny, w kraju jest zamęt, a byt Polski zachwiany. I oto „Robotnik” walczy przeciwko reformie Konstytucji i chciałby przywrócić stan rzeczy przedmajowy. Wszystko pod hasłem obrony demokracji parlamentarnej. Lecz kogo to przekona i kogo wzburzy?

Adam B.

Informacje „Germanji” o Pomorzu.

Polskie władze kolejowe **przeniosły kilkudziesięciu urzędników z Tczewa** w głąb Polski, ponieważ nie nauczyli się dotychczas mówić po polsku a przy ostatnich wyborach do Sejmu **głosowali na listę mniejszości narodowych**.

Dalej pisze „Germania”, że poświęcenie kamienia węgielnego pod nowy gmach wojewódzki w Toruniu dowodzi, iż **Toruń pozostanie stolicą Pomorza**, co widocznie sfery rządowe uważają za wskazane ze **względów politycznych**, a szczególnie sprawy „korytarza”.

Wykolejenie się pociągu.

Pontewedra, 9. 10. (tel. wł.) Pociąg osobowy jadący w kierunku Vigo wykoleił się, przyczem 7 wagonów runęło z nasypu wysokości 7 metrów. Konduktor został zabit, dwóch podróżujących odniosło ciężkie rany. Przyczyną katastrofy kolejowej nieznaną

lat, idzie do wojska i głosować nie może. Otóż, mówiąc bez złośliwości, gdyby np. ktoś chciał zrównać u nas, w prawach wyborczych mężczyzn z kobietami oraz ze niedolężnymi mężczyznami w wieku lat 21, którzy mają prawo głosowania, bo do wojska pójść nie mogli albo nie chcieli, przez przesunięcie o trzy lata w górę wieku, który daje prawa wyborcze, czyżby przez to występował przeciwko demokracji parlamentarnej?

Powszechnie znana jest rzecza, że Polska Państwowa Loteria Klasowa jest jedną z najlepszych i najsolidniejszych na świecie. Każdy gracz bowiem nie tylko ma gwarantowaną wypłatę najwyższej wygranej, lecz przytem i bardzo wielkie szanse wygrania, gdyż co drugi los wygrywa.

Szansę wygrania są tem większą, o ile gracz zakupi los w popularnej i powszechnie znanej ze szczególnej kolekturze. Kolekturą taką jest niezawodnie

Kolektura Śląskiego Domu Handlowego

w Katowicach, ul. Św. Jana nr. 11

inaczej nikt przegrać nie może.

Clasowanie I klasy 18-letniej Państwowej Loterii Klasowej odbędzie się już dnia 15 i 16 listopada 1928 r.

Główna wygrana złotych 750.000., oraz wygrane po zł. 400.000, zł. 350.000, zł. 250.000, zł. 200.000 i t. d.

Ogólna suma wygranych zł. 26.700.000.

Cena losu niezmienną: 1/4 losu 40 zł., 1/2 losu 20 zł., 3/4 losu 10 zł.

Zamówienia listowne załatwia się szybko i solidnie Konto P. K. O. Katowice nr. 300 649.

Wyciąć!

Pamiętaj! Śląski Dom Handl. Katowice — Jana 11 Wyciąć!

Załączający do zamówienia niniejszy wycinek otrzyma najszcześliwszy los.

Mac Donalda śledziła policja w czasie wojny, nie ufając mu.

(AW.) Wielkie wrażenie w Anglii wywołało ogłoszenie tajnego doniesienia policyjnego, które ukazało się w nowo założonym przez Bottomley'a tygodniku „John Blend”. Według tego doniesienia były angielski premier ministrów, Mac Donald był w latach 1916-20 śledzony przez policję kryminalną. Wiadomość tę potwierdza „Daily Express” twierdzeniem, że Mac Donald interwenjując u ministra spraw wewnętrznych protestował nie tylko przeciw rozszerzaniu takich pogłosek, ale głównie przeciw samemu faktowi przedostania się do prasy tak ściśle tajnego

i poufnego dokumentu, jaki dostał się do rąk Bottomley'a.

Ogłoszenie podobnych sensacji jest zawsze zapowiedzią ostrej walki wyborczej. Mac Donald podróżuje obecnie po Europie. W tym tygodniu odwiedzi Pragę czeską. Wypytyującym go o nastroje w Anglii dziennikarzom oświadczył, że o wynik przyszłych wyborów w Anglii jest spokojny. Angielska Labour Partja (Partja Pracy) wzmacnia swe wpływy po doznanych niepowodzeniach strajkowych, lecz czy dorwie się nawo do władzy, jest rzeczą mało prawdopodobną. (n).

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 8. 10. (AW.) Premier Bartel przyjął dziś na audjencji ministra Jurkiewicza, który zreferował przebieg narad w sprawie strajku łódzkiego, poczem p. premier przyjął ministra Kwiatkowskiego.

Warszawa, 9. 10. (tel. wł.) Ministerstwo spraw zagranicznych organizuje nową placówkę konsularną w stolicy Irlandji - Dublinie.

Warszawa, 8. 10. (tel. wł.) Minister Zaleski przyjął wczoraj na audjencji ministra perskiego Assad Chana. Wiceminister Wysocki przyjął ambasadora francuskiego Laroche, z którym omówił sprawy związane z rokowaniami francusko-polskimi, które rozpoczną się koło 1 listopada rb.

Król albański Zogu już nie jest mahometaninem?

Białogród, 9. 10. (tel. wł.) W jugosłowiańskich kołach politycznych krąży pogłoski, że król albański Zogu w tych dniach przyjął chrzest i przeszedł na katolicyzm. Chrztu miał dokonać nuncjusz papieski.

Przypuszczają, że przejście króla Zogu na łono kościoła katolickiego pozostaje w związku z jego planami małżeńskimi.

10-lecie przełamania frontu salonicznego.

Białogród, 9. 10. (tel. wł.) W okolicy Białogrodu odbył się uroczysty przegląd wojsk z okazji 10-lecia przełamania frontu salonicznego. Przegląd odbył się w obecności 300 tysięcy głów, m. in. pary królewskiej, delegatów zagranicznych, całej generalicji, ciała dyplomatycznego oraz prasy.

Kowalskiemu grozi kara więzienna od 3 do 6 lat

Również sekta marjawicka może być rozwiązana.

Płock, 9. 10. (tel. wł.) Wczoraj został zamknięty przewód sądowy. Dziś o godzinie 11 przed południem prokurator wygłosi mowę, która ma trwać dwie godziny. Po nim będą przemawiali obrońcy oskarżonego.

Kowalski otrzymał podobno „rozumienie” o niewyglaszaniu ostatniego słowa. Podczas całego procesu Kowalski z własnej inicjatywy głosu nie zabierał.

Według dosłownego brzmienia aktu oskarżenia urząd prokuratorski oskarża Kowalskiego o to, że będąc zwierz-

chnikiem kościoła marjawickiego i mając z tego tytułu władzę nad przebywającymi w klasztorze marjawickim zakonnicami i wychowankami internatu, dopuszczał się w Płocku i Felicjanowie czynów niemoralnych zakazanych artykułem 513 cz. 2., 514 i 515 cz. 1 kodeksu karnego. W razie komulacji (złączenia) tych trzech artykułów, przestępca grozi kara zamknięcia w więzieniu na okres od 3 do 6 lat.

Kowalskiemu jako środek zapobiegawczy wyznaczono kaucję 1000 zł. Kwestja zmiany środka zapobiegawcze-

go na wypadek wyroku skazującego leży w kompetencji sądu.

Z wyroku w procesie Kowalskiego może wyciągnąć wniosek ministerstwo wyznań oraz ministerstwo spraw wewnętrznych i rozwiązać sektę marjawicką na zasadzie ustawy o stowarzyszeniach religijnych, która opiewa, że konstytucja gwarantuje swobodę i opiekę tym związkom religijnym, których główne zasady nie kłócą się z moralnością.

Wyrok w procesie Kowalskiego ogłoszony zostanie w środę w nocy lub w czwartek w południe.

Zepelinowa propaganda.

Dzisiejszej nocy rozgłosili Niemcy przez radio, że ostatnia próba przejazdka nowego olbrzymiego Zeppelina została pomyślnie zakończona wczoraj 8 bm. nad wieczorem. Chodziło o próbę wytrzymałości. Statek krążył 4 i pół godziny bez przerwy nad jeziorem bodenskim, mając na pokładzie znowu jednego z ministrów pruskich, tym razem Schreihera.

Kapitan Eckener zapowiada przy sprzyjającej pogodzie odlot Zeppelina do Ameryki w przyszłą środę. Na pokładzie będzie tym razem 60 osób, w tem 46 osób załogi i 16 pasażerów. Wśród tych ostatnich będą trzej Amerykanie, z których każdy zapłacił tytułem kosztów podróży po 3000 dolarów. (n).

Prace nad budżetem zakończone.

Warszawa, 9. 10. (tel. wł.) Prace nad budżetem na rok 1929-30 są właściwie zakończone. Dziś odbędzie się rada gabinetowa, na której zapadnie ostateczna decyzja. Szczegóły budżetu trzymane są w tajemnicy. Wiadomo jedynie, że zgodnie z zaleceniem p. Deveya prelimitararz budżetowy obracać się będzie mniej więcej w granicach budżetu zeszłorocznego.

Polak w zarządzie międzynarodówki komunistycznej.

(n) W świeżo ogłoszonym spisie członków zarządu międzynarodówki komunistycznej figuruje obok Bucharyna, Stalina, Beli Kuna i Klary Zetkin jedyne nazwisko polskie:

Próchniaka.

Wspomniany Próchniak razem z ko-

munistami Wróblewskim i Horwitzem w roku 1920 w czasie inwazji bolszewickiej zamknięty był w cytadeli warszawskiej, ponieważ mu nie ufano. Obawy, iż jest to zdeklarowany komunista, potwierdziły się.

Chiny wyprzedzają „zgniły Zachód”. Kobiety w służbie dyplomatycznej.

Szanghaj, (AW.) Pierwsza chińska dyplomatką i prawniczką panna Sume Czeng, która wróciła po długiej podróży po Europie otrzymała od rządu francuskiego legję honorową. W kołach zbliżonych do rządu chińskiego od dłuższego czasu omawiana jest sprawa

mianowania panny Czeng ministrem pełnomocnym Chin we Francji.

Dotychczas tylko Sowiety mają dyplomatkę w spódnicy. Jest nią pani Kollatajowa w Oslo w Norwegji, znana bolszewiczka.

Ustąpienie burmistrza Krauzego i magistratu w Gdyni.

Na odpowiedzialność Ajencji Wschodniej podajemy następującą wiadomość z Gdyni:

Burmistrz miasta Gdyni p. Krauze został z dniem 4 bm. zawieszony w urzędowaniu. W związku z tem magistrat miasta Gdyni podał się do dymisji,

która została przez województwo przyjęta.

Podobna wiadomość pojawiła się już raz, lecz jej zaprzeczono. P. burmistrz Krauze ogłosił zaraz potem w prasie endeckiej, że wcale nie myśli ustępować.

Zakonnicy katolicy będą mogli wrócić do Francji

Paryż, (tel. wł.) Na posiedzeniu komisji finansowej izby deputowanych podczas omawiania ustawy skarbowej doszło do gwałtownej dyskusji w sprawie artykułu 71, który zezwala czterem zakonom: Franciszkanom, Dominikanom, Benedyktynom i Braciom Miłosierdzia na osiedlenie się we Francji i

przewiduje, że skonfiskowane swego czasu dobra klasztorne mają być zwrócone. Lewica protestowała przeciw temu artykułowi, lecz w czasie głosowania wnioski jej upadły.

Osiedlenie zakonów katolickich we Francji jest, jak przypuszczają, wynikiem rokowań Brianda z Watykanem

Wybory do Rady Kasy Chorych miasta Grudziądza.

Skandaliczny wynik wyborów. Zwycęstwo socjalistów.

W niedzielę odbyły się wybory do Rady Kasy Chorych miasta Grudziądza.

Mimo bardzo ożywionej agitacji, udział głosujących był nadzwyczaj słaby, gdyż na 12051 uprawnionych oddano tylko 3420 głosów. — Wynik wyborów jest następujący: lista nr. 1 (Z. Z. P.) zdobyła 5 mandatów; lista nr. 2 (Kl. Związki Zawodowe — socjaliści) 12

mandatów; lista nr. 4 (Pracownicy umysłowi) — 3 mandaty.

Skandaliczny wynik wyborów jest wynikiem naszej bierności i ospałości wyborczej. Bardzo wielu narodowo uświadomionych wyborców wogóle nie głosowało.

Wynik wyborów grudziądzkich winien być przestrożą dla innych miast.

Groźna burza na Atlantyku.

(AW) Przybywające do portu Plymouth parowce donoszą o przykrych pogodzie, która panuje obecnie na oceanie Atlantyckim. W czasie swego przejazdu ze Stanów Zjednoczonych spotkał ich cały szereg groźnych burz. Parowiec

„Ameryka” udawał się dwukrotnie na pomoc holenderskiemu i szwedzkiemu parowcowi. Parowiec „Ameryka” został lekko uszkodzony, przyczem kilku pasażerów i członków załogi poniosło ciężkie obrażenia cielesne.

Związek miast słowiańskich powstanie na zjeździe w Poznaniu 1929 roku.

W zjeździe miast czeskosłowackich, który odbył się we wrześniu w Pradze w związku z obchodem 10-lecia niepodległości Czechosłowacji brali udział delegaci stołecznych miast innych państw słowiańskich.

Korzystając z ich obecności przeprowadzono wstępne pertraktacje celem zawązania wielkiego związku miast słowiańskich.

W przyszłym roku po zwiedzeniu wystawy w Poznaniu, delegaci miast

przybędą do Warszawy, gdzie złożą swe podpisy pod aktem związku.

Celem i zadaniem nowego związku będzie wymiana działaczy samorządowych, wydawców samorządowych, wycieczki itp.

Ogromną zaletą jest łatwość porozumiewania się między sobą. W Pradze każdy z delegatów przemawiał i prowadził rozmowy w swoim ojczystym języku i wszyscy świetnie rozumieliśmy się!

Czy nawrócenie?

Nasze położenie gospodarcze przedstawia się według prasy endeckiej wręcz rozpaczliwie. Każdy objaw ujemny w prasie tej przedstawiany jest jako zapowiedź bliskiej katastrofy. Pisaliśmy już w ubiegłym tygodniu o tej dążności wymienionego rodzaju prasy, aby obecne położenie Polski przedstawiać stale w najczarniejszych barwach i przy tej okazji daliśmy wyraz przekonaniu, że pewni ludzie nie gniewaliby się wcale, gdyby katastrofa nastąpiła, bo mogliby z tego wyciągnąć korzyść dla swego stronnictwa.

Tymczasem nieuprzedzony obserwator naszego życia gospodarczego — choć widzi strony ujemne — wcale nie dostrzega objawów zbliżającej się katastrofy. Wręcz przeciwnie, spostrzega nawet stałą poprawę. Spostrzegł to nawet współpracownik zacierzwionego do ostatnich granic możliwości „Kurjera Poznańskiego”, który w niedzielnym numerze tego pisma takie między innymi zamieścił uwagi:

„Jeżeli przyjrzymy się niektórym kryterjom obecnej sytuacji gospodarczej i porównamy z dawniejszym ich stanem, to **naogół dochodzimy do wniosków pocieszających. Produkcja znacznie się wzmogła, bezrobocie stopniało do poziomu nie budzącego obaw, zdolność nabywca społeczeństwa jest dziś większa, niż kiedykolwiek, obroty w handlu są znaczne, finanse państwowe są zadawalające, wzrost oszczędności wykazuje powolny lecz stały rozwój, przeprowadza się w różnych działach gospodarki państwowej i prywatnej szereg inwestycji, które nadają życiu gospodarczemu żywsze tętno i bardziej nowoczesną formę — jednym słowem obraz sytuacji gospodarczej wykazuje niewątpliwie więcej światła niż dawniej.**”

Podkreślenia są nasze, ale uwagi pochodzą z pisma endeckiego, które coprawda w dalszym ciągu robi zastrzeżenia, nie osłabiające jednak stwierdzonych wyżej zjawisk dodat-

nich. Przypuszczamy, że uwagi podobne dostały się na łamy „Kurjera Poznańskiego” przez przeoczenie, ale niemniej są one znamienne. Nie wiemy jednak, czy są one szczerym wyrazem zapatrywań pewnych kół gospodarczych z Obozu Narodowego (dużemi głoskami!) — czy też mimowolnym wylewem uczuć. Zobaczymy w przyszłości.

Krewna Hindenburga żoną lorda majora Londynu.

Sir John Edward Kynaston Studd wybrany został lordem mayorem Londynu. Ur. 1858 r. t. j. obecnie 70-letni, jako wdowiec ożenił się 1924 r. z księżniczką Olgą Lieven, córką zmarłego ks. Pawła Lieven, wielkiego marszałka na dworze carskim. Jeden z przodków księżniczki Lieven Krysztof ks. Lieven był w latach 1813—34 posłem rosyjskim w Londynie. Żona jego Dorota ks. Lieven pochodziła z rodziny Benekendorffów, a Benekendorff jest właściwe nazwisko marszałka Hindenburga, którego drugie nazwisko było dołączone do nazwiska przodków prezydenta Rzeczy, gdy Benekendorffowie wżenili się w majątek Hindenburgów. W 1914 r. po stronie rosyjskiej byli wodzami i dyplomatai Benekendorffowie. Z tych względów ówczesny generał pruski Benekendorff-Hindenburg zaczął używać tylko nazwiska Hindenburg.

Otóż Dorota z Benekendorffów ks. Lieven była osławioną intrygantką w Londynie, a po śmierci męża także w Paryżu, gdzie przebywała, utrzymując salon polityczny do 1857. Zostawiła ona pamiętniki, niedawno opublikowane. Ks. Dorota w Londynie w czasie powstania 1831 r. prowadziła propagandę przeciw Polsce w salonach arystokracji angielskiej. Kazała nawiązać romans swemu synowi z lady Dudley Stuart, bratanicy Napoleona I, gdyż mąż jej lord Stuart był prezesem towarzystwa przyjaciół Polski. Płytką lady Stuart wywodziła synowi ks. Doroty, kto bywa w sprawach Polski u jej męża. Niemcewicz, który przez rząd powstańczy wysłany był do Anglii, na każdym kroku spotykał ślady antypolskiej działalności ks. Lieven-Benekendorff. „Baba Lieven” notuje on gniewnie w swych

Znów nieszczęśliwy wypadek w stoczni Schichau'a.

Gdańsk, (AW.) Do szeregu nieszczęśliwych wypadków, jakie zdarzają się na stoczni Schichau'a w Gdańsku, przybył znowu jeden. Znajdujący się na statku „Magdalena”, 16-letni robotnik Kowalski poślizgnął się i spadł do basenu. Ponieważ, mimo częstych wypadków, stocznia nie ufundowała do tej pory odpowiednich urządzeń ratowniczych, nie udało się robotnika uratować.

Z nad polskiego morza.

Poszukiwania za szczątkami okrętu.

Gdynia, (AW.) Dowództwo floty wojennej ma wysłać w najbliższych dniach do Gdyni nurka, który na dradze portowej objędzie tę część basenu, gdzie znaleziono onegdaj szczątki okrętu wojennego. Poszukiwania, będą sły w kierunku wyłowienia reszty zatopionego okrętu.

Nowa draga w porcie.

Gdynia, (AW.) W bieżącym miesiącu przybędzie do portu olbrzymia draga ssąca „Bretagne” o nośności 1200 m. sześć piasku. Draga ta, która pracowała w portach południowo-amerykańskich zakupiona została dla portu gdyńskiego.

Redaktor „Vorwärtsu” wykradzony przez komunistów. Zamiast socjalisty przemawiał przez radio komunista.

W radio berlińskim wydarzył się w ub. piątek niezwykle i sensacyjny wypadek. Na godz. 7 i pół wyznaczony był odczyt redaktora „Vorwärtsu” Wolfganga Schwartza, jako pierwszy z cyklu odczytów o zagadnieniu zabezpieczenia pokoju światowego. Na kilka minut przed odczytem dano znać red. Schwartzowi telefonicznie, że radio berlińskie wysyła po niego auto. Gdy Schwartz wsiadł w auto, które po niego zajechało, znalazł w nim dwóch ludzi, którzy steroryzowali go rewolwerami, wywieźli za Berlin i pozostawili tam na mało uczęszczanej drodze. W tym samym czasie do radjostacji nadawczej zgłosił się jakiś osobnik, który przedstawił się za red. Schwartza i wygłosił do mikrofonu mowę agitacyjną przeciwko budowie pancernika. Okazało się, że red. Schwartz wykradzony został przez komunistów, którzy wysłali na jego miejsce jednego ze swych mówców, ażeby przy pomocy radja pro-

wadzić propagandę za rozpoczętą przez partię komunistyczną akcją plebiscytową przeciwko budowie pancernika. Słuchacze byli zdumieni, że zamiast zapowiedzianego odczytu redaktora socjalistycznego musieli wysłuchać namiętnej mowy propagandowej przeciwko socjalizmowi.

Koniec kwestowania w pociągach.

Z powodu zażaleń podróżnych, szczególnie zagranicznych, na częste a naturacyjne kwesty, urządzone na terenach kolejowych, zwłaszcza na dworcach i w wagonach, Ministerstwo Komunikacji wydało rozporządzenie, w którym odejmuje poszczególnym dyrekcjom kolejowym udzielanie pozwoleń na urządzenie takich kwest. Odtąd pozwoleń tych udzielać będzie jedynie Ministerstwo Komunikacji, przyczem pozwolenia na kwesty udzielane będą jedynie w wypadkach wyjątkowych.

Dr. Antoni Marczyński.

102

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

— Aha, dlatego on ma opaskę z krepy i ona jest wszędzie na czarno.

— To już nas mniej obchodzi, — wtrącił Fox, — mamy ważniejszą sprawę do omówienia, sprawę, od której zależy rozwój lub upadek te placówki.

— Ukaranie Jima?

Harry skrzywił twarz w grymasie nieopisanym wzgardy.

— Miałbym też czem się kłopotać, — odparł, — Jima już wykreśliłem z listy żyjących, ale radźcie teraz kim tego zdeptanego robaka zastąpić.

— Prawda.

— Musi to być ktoś, co prócz naszego zaufania będzie posiadał odpowiednie kwalifikacje na zarządcę tak wytworzonego klubu, jakim nasz jest.

— Podjąłbym się, — zaczął dość nieśmiało Michał Kinczel.

Wspólnicy spojrzeli po sobie krótko, przelotnie i zrozumieli się doskonale. Kinczel nie nadawał się na następcę Jima, co do tego nie było żadnej różnicy poglądów; natomiast wyłoniła się kwestja jak mu osłodzić odmowę.

— Wykluczone. — zaproponował Tinsel odważnie, — menagerem klubu może być tylko człowiek, który z tutejszą policją nie miał żadnych zatargów, jak Jim naprzykład, Panu, Mr. Kinczel nie

wolno stąd nosa wystawiać, jeśli pan nie chce sobie i nam ściągnąć na kark Prawna. Już to, że wałęsał się pan po mieście śledząc, czy fotografując zbiegłą dziewczyną, było lekomyślnością nie dużo mniejszą od tej, jakiej się Jim dopuścił. Wogóle byłoby najlepiej, gdyby pan wyjechał do Europy na jakiś czas. Takie jest przynajmniej moje zdanie.

— Stusznie, — poparł go Ironfield — nie możemy narażać naszych najzdolniejszych ludzi, — pochlebił Kinczelowi i ocukrzył słowa przymilnym uśmiechem.

— Zatem pierwsza kandydatura odpadła. Kogo proponujecie.

— Tom?

— Mały Tom? Ten apasz menagerem klubu „Miłośników Wschodu”?

— Tak, jego formy towarzyskie pozostawiają dużo do życzenia, ale w tej chwili nie mamy innego wyboru. Zresztą on się z czasem wyrobi. Zdolny jest.

Ożywiona dyskusja na temat kto powinien objąć funkcje zarządcy klubu, przerwał dźwięk dzwonka. Fox przechylił się wstecz razem z fotelem, sięgnął po słuchawkę i ledwie ją przyłożył do ucha, mruknął wymownie na Izaaka.

— Ah, to ty, Jim, — mówił równocześnie, — przyjechałeś już, doskonale. Właśnie czekamy na ciebie. Tak, w sprawie otwarcia podwoi pałacu również, ale jest jeszcze inna sprawa. Zaraz? Zaraz może nie, bo jeszcze konferujemy, lecz zgłoś się do mnie za kwadrans. Dokładnie za kwadrans. Tak. Czekam.

— Nu? — rzekł Izaak, kiedy siuchawka opadła na widełki.

— Kula, sztylet, postronk? — dopytywał Tinsel, precyzując poprzednie pytanie, a Kinczel wyjął z kieszeni rewolwer i położył go na stole.

— Schowaj pan to, — rzucił Harry, — nie miałbym serca zabijać Jima w tak nieludzki sposób, nie mówiąc już o tem, że nie znoszę widoku krwi. Trzeba też biedakowi zostawić czas na pokutę, na rachunek sumienia, he, he, he, he.

— Usłyszysz za chwilę, usłyszysz Izaak. Sądę, że nie będziesz oponował. Wybór kary i wogóle wolną rękę mi pozostawiasz, chyba. Co?

— Owszem, owszem Rób co chcesz, byle jego jęki tutaj nie dochodziły. Ale możeby nie zaszkodziło wezwać kilku ludzi. Nuż się spróbuje bronić. Fox skinął głową potakująco i wysłał Kinczela po czterech służących, zalecając mu jaknajwiększą ostrożność, oraz unikanie spotkania z Jimem.

— Nie powinien się niczego domyślać, — rzucił za odchodzącym.

Kinczel uwinął się, szybko. Harry sam wydał odpowiednie instrukcje sprowadzonym Hindusom i ukrył ich za drzwiami sąsiedniego pokoju. Potem wrócił na swoje miejsce, nakrył gazetą leżące na stoliku fotografie, list Roberta schował do kieszeni i zacierając dłonie rzekł z wielomówiącym uśmiechem:

— Teraz możemy pogadać z Jimem swobodnie.

Nieprzeczuwający zasadzki menager klubu wszedł do sali pewnym krokiem Sefom skłonił się grzecznie, ale bez uniżoności, do Tinsela wyciągnął dłoń jak do starego przyjaciela, Kinczelowi rzucił niechętnie spojrzenie, a zapro-

szony przez Foxa do zajęcia miejsca, uśiadł pomiędzy Izaakiem, a agentem.

— Więc otwieramy dziś budę, proszę pana? — spytał odrazu.

— Otwieramy. Dość już długo była zamknięta. Nasz harem się pewnie nudzi, służba się rozpróżniacza. No i ty pewnie także tęsknisz za gośćmi.

— Naturalnie. Ciska mnie przygnębiam, męczy, zabija poprostu.

— Naprawdę?

Jim nie dostrzegł jednak żywego błysku w oczach szefa i ciągnął dalej;

— Naprawdę, Mr. Fox. Lubię ruch w interesie, życie, tempo.

— I dobre napiwki.

— Nie przeczę, — zaśmiał się, — niestety nasi klienci nie są nazbyt szczerzy dla mnie. Jedni uważają, że skoro słoną wkładkę członkowską opłacili, to już nie mają innych zobowiązań, drudzy boją się mnie obrazić datkiem.

— No, ale przecież od czasu do czasu trafi się większa gratka.

— Nigdy, — zaprzeczył stanowczo.

— Jakiś parę tysięcy dolarów na przykład.

Chciał jeszcze żywiej zaprzeczyć, ale wzrok Foxa zgasił mu słowa w krtani. Coś niesamowitego było w tych spojrzeniach, jakieś niedomówienie, groźba.

— Zresztą nie wchodzę w to. Napiwki wolno ci było przyjmować.

— To znaczy, że od dzisiaj nie będzie wolno? — zaniepokoił się.

— Pomówimy a tem jeszcze. Najpierw chciałbym powrócić do twojego sprawozdania z zarządu klubu w czasie naszej nieobecności.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wiadomości z kraju.

Kraków, (AW.) Dziś odbędzie się w Uniwersytecie Jagiellońskim podniosła uroczystość nadania dyrektorowi międzynarodowego biura pracy przy Lidze Narodów Albertowi Thomasowi tytułu honorowego doktora praw.

Zgon medjum spirytystycznego Jana Guzika.

W Warszawie zmarł ś. p. Jan Guzik, słynne medjum spirytystyczne. Ś. p. Guzik cierpiał od dłuższego czasu na płuca i wreszcie zakończył życie w 55 roku. Osierocił czworo dzieci.

Zjazd delegatów Ligi Morskiej w Katowicach.

W dniach 20, 21 i 22 bm. odbędzie się w Katowicach zjazd delegatów wszystkich oddziałów Ligi Morskiej i Rzecznej. Przewidziane jest złożenie wieńca na plicie poległych powstańców, uroczysty pochód oraz zwiedzanie zakładów przemysłowych Górnego Śląska.

Amerykańscy dziennikarze pragną poznać Polskę.

(AW) W przyszłym tygodniu przyjeżdża do Warszawy wycieczka dziennikarzy amerykańskich składająca się z 8 przedstawicieli największych dzienników. Wycieczka zabawi w Polsce około 2 tygodni i zwiedzi cały kraj.

400 nowych policjantów.

Główna komenda policji postanowiła przyjąć do służby 400 nowych posterunkowych. Funkcjonariusze ci znajdą zatrudnienie w stolicy oraz w województwach kresowych.

Znachor za kratami.

W Przemyślu został zatrzymany niejaki Michał Hrynyszyn z Młodowic, który podróżował po okolicznych miejscowościach i podając się za lekarza, wykonywał rozmaite zabiegi przy pomocy wróżb i modłów, przyczem naciągając naiwnych włościan na różne kwoty pieniężne. Znalaziono przy nim książki o treści zacerpniętej z czarnej magii i pisma starego zakonu, przy pomocy których wykonywał swój proceder.

Morderca studenta Huka stanie przed trybunałem.

Dnia 22 bm. odbędzie się przed lwowskim sądem przysięgłych rozprawa przeciwko Platonowi Polotniukowi, oskarżonemu o morderstwo studenta ukraińskiego Huka. Jak wiadomo Huka podejrzewano, że był konfidentem policyjnym i że to on zdradził przed policją morderców ś. p. kuratora Sobińskiego.

18-letni przestępca obyczajowy.

Służąca Katarzyna Zielińska pasła bydło obok dworca kolejowego Bakończyco (Małopolska). Nagle z zarośli zjawili się kilku osobników, rzucili się na nią i pomimo rozpaczliwego oporu z jej strony dopuścili się na niej ohydne go gwałtu. W związku z tem przytrzymał ją niejaki Famulak lat 18 z Przemyśla, w którym Zielińska rozpoznała sprawcę gwałtu. Jak stwierdzono później, współtowarzyszami jego byli Zygmunt Morzec i Władysław Naspryż, obaj z Przemyśla. Zarządzono za nimi poszukiwania.

Najazd 1700 strajkujących robotników na fabrykę.

Policja rozpedziła tłum.

Strajk robotników fabryki mebli giętych w Radomsku rozszerza się. Strajkuje ogółem 2 tysiące robotników. Strajk został proklamowany na mocy uchwały zarządu centralnego robotników drzewnych w Krakowie.

Ostatnio doszło do rozruchów. Strajkujący robotnicy fabryki Masovia i Winsze w liczbie 1700 usiłowali dostać się na tereny fabryczne braci Thonnet i S-ka w Ksawerowie pod Radomskiem. Dyrekcja fabryki, widząc nadciągających robotników, wezwała policję, która tłum rozpedziła. Kilku robotników aresztowano za podburzanie i namawianie do ekscesów. Tłum usiłował jeszcze kilka razy wtargnąć do fabryki, lecz policja nie dopuściła do tego.

W górach jest znowu zimno.

Po pięknych słonecznych dniach nastąpiło duże obniżenie się temperatury. W nocy termometr wskazuje 2 stopnie niżej zera w Zakopanem, w Hali Gąsienicowej i przy Morskiem Oku trzy stopnie niżej zera. Ostatnie owce spędzono już z hal. W górach spotyka się rzadko jakiegoś turystę. W schroniskach pusto.

Klub młodocianych morderców. Zwrodozniali przestępcy wymuszali okup od uczniów szkolnych.

Z Lublina donoszą o strasznej tragedii, która rozegrała się tam w ub. tygodniu.

Oto do grupy uczniów gimnazjalnych, wychodzących z gmachu szkolnego, podszło kilku osobników, którzy odwołali na bok ucznia VII klasy Mieczysława Jonkego.

Po krótkiej rozmowie nieznajomy wyjął z kieszeni kastet i uderzył nim Jonkego między oczy. Uczeń zalał się krwią, zdołał jednak dobyć z kieszeni rewolwer i strzelić dwukrotnie przed siebie. Jeden strzał padł w powietrze, drugi ugodził w brzuch nadbiegłego na pomoc kolegę Jonkego, Radosława Mazurkiewicza.

Na odgłos strzałów zbiegli się przechodnie, którzy zdołali schwycić sprawcę napadu, niejakiego Władysława Bielaka. Rannego ucznia przewieziono do

Śniatyn bez wody, ponieważ złoczyńcy wypuścili wodę z wieży ciśnień.

Ze Śniatynia nad granicą rumuńską donoszą, że w nocy rozbili tam nieznajomy sprawcy wejście do zbiornika wodociągowego, który znajduje się o 3 km. od Śniatynia. Sprawcy wypuścili wodę ze zbiornika, który zasiliał całe miasto. W ten sposób Śniatyn pozbawiony został wody. Policja przeprowadza energiczne dochodzenie w celu ujawnienia sprawców.

Zamach na sztygara pod Rybnikiem.

Przed drzwiami biura sztygara Schoenwiese w Michałkowicach podłożono bombę, która eksplodując uszkodziła ścianę budynku i wyrwała drzwi. Wypadku z ludźmi nie było. Wedle zeznań sztygara zachodzi tu prawdopodobnie wypadek zemsty osobistej ze strony robotników. Władze wdrożyły energiczne śledztwo celem ujęcia sprawców zamachu.

Nie wolno wyrębywać swego lasu ze szkodą dla społeczeństwa.

Właściciel Końskich Hamrów i Bukowiny koło Zakopanego Józef Uznański prowadził od kilku lat rabunkową gospodarkę w swoich lasach położonych w obrębie Tatr, tak, że władze kilkakrotnie zakazywały mu dalszego wyrębu. Mimo to ta gospodarka trwała w dalszym ciągu, lasy rąbano dalej bez zwracania uwagi, czy nadają się one do wyrębu czy nie. Wreszcie kres temu położyło starostwo nowotarskie, które zarządziło wydelegowanie organów policyjnych z Zakopanego w liczbie 37 ludzi, na miejsce wyrębu celem wstrzymania wszelkich robót, w razie zaś oporu dla aresztowania winnych.

Walka na śmierć i życie między lokatorem a właścicielem domu.

W Łodzi panowały niesnaski już od dłuższego czasu między właścicielem domu przy ul. Bankowej 31, 68-letnim Michałem Wymijasem a lokatorem jego Antonim Wojtczakiem. Chodziło o remont mieszkania. Lokator domagał się często od Wymijasa, aby mieszkanie kazał odnowić, ale napróżno. Wreszcie zrozpaczony Wojtczak zgłosił się do komisji budowlanej z prośbą, aby rzecz zbadała. I istotnie komisja orzekła, że mieszkanie wymaga natychmiastowego odnowienia. Zagroziła ona nawet właścicielowi, że w razie niestosowania się do jej zarządzenia odnowienie nastąpi ze strony magistratu na koszt właściciela domu.

Wymijas rozgniewał się. Zwołał on członków swej rodziny i innych lokatorów domu, którzy uzbili się w siekiery, i urządzono zbrojny najazd na mieszkanie nieszczęsnego Wojtczaka. Ten, widząc grożące niebezpieczeństwo, uzbili się również w siekiery. Wśród wyzwisk i przekleństw padły pierwsze ciosy. Wojtczak, któremu krew ciekła z rany na czole zaćmiła oczy, walił naoslep. Pod ciosami jego siekiery padły śmiertelnie ranne trzy osoby, mianowicie organizator najazdu Wymijas, syn jego Stefan oraz niejaka Marianna Andrzejakówna.

Sąsiedzi, zaalarmowali policję, która aresztowała Wojtczaka. Trzy jego ofiary zostały przewiezione do szpitala, jednakże jest mało nadziei, że ujdą z życiem.

PROGRAMY RADJOFONICZNE. ŚRODA, 10 PAŹDZIERNIKA.

Poznań. (344,8). Godz.: 13,00—14,00: Sygnał czasu, koncert gramofonowy. 14,00—14,15: Notowania giełdy pien. i zboż.-tow. 14,15—14,30: Komunikaty PAT. 17,05—17,30: Pogadanka francuska. 17,30—18,00: Audycja dla dzieci. 18,00—19,00: Transmisja koncertu symfonicznego z Warszawy. 19,00—19,30: „Silva rerum”. 19,30—19,55: Odczyt pt. „Jedziemy do Francji” — red. p. Roman Fengler. 20,00—20,20: Komunikaty gospodarcze. 20,30—22,00: Wieczór muzyki Jana Straussa. 22,00—22,20: Sygnał czasu, komunikaty: meteorologiczny i PAT. 22,20—22,40: Nadprogram. 22,40—24,00: Muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa. (1111). Godz.: 12,00—12,10: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotn.-meteor. 15,00—15,20: Komunikaty: meteor., gospodarczy i nadprogram 15,45—16,00: Komunikat barcerski. 16,00—16,30: Koncert z płyt gramofonowych. 16,30—16,55: Program dla młodzieży. Transmisja z Krakowa. 17,10—17,35: Odczyt org. staraniem Min. W. R. i O. P. 17,35—18,00: „Skrzynka pocztowa”. 18,00—19,00: Utwory Czajkowskiego w wykonaniu orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego. 19,00—19,20: Rozmaitości oraz komunikat Tow. Zach. do hodowli koni w Polsce. 19,30—19,55: Odczyt pt. „Samochodem do Pułtuska” — p. St. Lewicki. 19,55—20,15: Skrzynka rolnicza. 20,15—20,30: Nadprogram, komunikaty. 20,30: Koncert wieczorny, w przerwie biuletyn w języku francuskim. 22,00—22,05: Sygnał czasu, kom. lotn.-meteor. 22,05—22,20: Komunikat PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjne, sportowe, nadprogram. 22,30—23,30: Transmisja muzyki lekkiej z restauracji „Oaza”.

Rewolwer w ręku zalotnika. Dwa krwawe dramaty miłosne w Warszawie.

W hotelu „Lovorano” w Warszawie rozegrała się krwawa tragedia miłosna. Otóż do mieszkanicy tego hotelu Józefa Domańskiej zalecał się od pewnego czasu inżynier Edward Stodolkiewicz. Onegdaj dowiedział się on, że Domańska była w kinie w towarzystwie jakiegoś mężczyzny, z którym łączyły ją podobno bliższe stosunki od szeregu lat. Stodolkiewicz udał się do hotelu i, spotkawszy w sieni Domańską, zaczął jej czynić wymówki i żądał wyjaśnienia. Gdy kobieta starała się go wyminąć, inżynier wyjął rewolwer i dwoma strzałami kobietę położył trupem. Został aresztowany.

Również na tle erotycznym dokonano morderstwa wzgl. zabójstwa w Konstancinie pod Warszawą. Do policji zgłosił się rotmistrz Jan Grodziński z Poznania, oddał broń i przyznał się do

zabójstwa niejakiego Józefa Kolba. Podania szczegółów zbrodni jak i jej przyczyn zabójca odmówił. Według przypuszczeń, przyczyny tragedii były natury erotycznej. Rotmistrz Grodziński prowadził bowiem właśnie proces rozwodowy ze swą żoną, która przebywała z dziećmi obecnie w Konstancinie. Krytycznego dnia rotmistrz Grodziński przybył późnym wieczorem do Konstancina i udał się do willi, w której mieszkała żona, gdzie zastał Kolba, co tak go wzburzyło, że nie panując nad sobą, kilkoma strzałami rewolwerowymi Kolba zabił.

Życie ludzkie od kilku lat straciło wiele na wartości, broń coraz częściej jest stosowana przy załatwianiu spraw osobistych — cofamy się do czasów średniowiecznych!

Spaliła się łuszczarnia ryżu w Krakowie.

Dwóch strażaków odniosło ciężkie rany.

W sobotę w południe ludność Krakowa zaalarmowana została wiadomością o olbrzymim pożarze, który wybuchł na Dąbju pod Krakowem w łuszczarni ryżu i młynach. Natychmiast wyruszyła cała straż pożarna Krakowa i Podgórze do akcji ratowniczej. Przedstawiciele miasta prezydent Rolle, wojewoda Darowski i inni pospieszili samochodami na miejsce katastrofy. W mieście było widać olbrzymi słup dymu i ognia.

Mimo energicznej akcji ratowniczej, w której wzięło udział także wojsko, 5-piętrowy gmach wraz z poddaszami

spłonął doszczętnie. Nie obyło się bez momentów dramatycznych. Straży pożarnej bowiem został odcięty odwrót, gdyż schody stanęły w płomieniach, w wyniku czego strażacy musieli zeskaکیwać z 4 i 5 piętra. Dwóch strażaków zostało ciężko rannych. Odwagą i zręcznością wyróżnił się akrobata człowiek-mucha, który brał żywy udział w akcji ratowniczej. Powodem pożaru było krótkie spięcie. Straty są olbrzymie i dotychczas nie zostały ustalone. Do godziny 7-ej wieczór pożar nie został opanowany.

Dwa ciężkie wypadki samochodowe.

Pociąg ciężarowy, zdążający z Mikolajowa do Stryja, najechał na niezamykaną rampę kolejową na auto, jadące z Rozdołu do Rozwadowa. Panowała silna mgła. Pociąg uderzył w samochód tak silnie, że nabrał go na bufory, włókł przez pewną przestrzeń i wreszcie zmiął doszczętnie. Pasażer Iwan Sawkow, wyrzucony z auta, uderzył głową o szynę, przez co doznał rozbięcia czaszki. Szofer Bronisława Liszczyka i Antoniego Malińskiego lokomotywa uniosła z resztą auta aż na most żela-

ny na Dniestrze i tam ich zaczęła o poręcz.

Na 83 klm. szosy warszawsko-lubelskiej zdarzył się wypadek samochodowy. Auto osobowe wpadło na puszczanego luzem żrebaka. Żrebak został zabity, auto zaś zdruzgotane doszczętnie. Jadący w tym czasie furmanką wieśniak Bauman, wskutek zderzenia z rozpadającym się samochodem, doznał ciężkiego okaleczenia. Z osób jadących autem nikt nie odniósł żadnego szwanku.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Niebezpieczni bandyci pod kluczem

Poznań. (AW) Po długich i znużonych dochodzeniach władze śledcze ujęły niebezpiecznych bandytów, trzech braci Jokłów: 17-letniego Piotra 19-letniego Jana i 27-letniego Stanisława, zamieszkałych w Kępnie. Niebezpieczni bandyci w ciągu krótkiego czasu dokonali 5 włamań. Włamali się z bronią w

rekę do restauracji Krawkego w Kępnie, dokonali napadu na majątek Doruchów, jako też do dwóch restauracji na prowincji. Z wagonu na stacji w Kępnie skradli dużą partję gotowych ubrań i bielizny. Złoczyńców osadzono w areszcie.

Echa zjazdu obwodowego Zw. Tow. Powstańców i Wojaków w Szubinie.

Uzupełniając sprawozdanie ze zjazdu Tow. Powstańców i Wojaków, wypada nadmienić, że w zjeździe brały udział nie tylko organizacje przysposobienia wojskowego, lecz reprezentowane były również i inne organizacje, jak n. p. Katolickie Tow. Robotników Polskich, Związek Inwalidów Wojennych, Tow. Kolarzy, Młodych Polek i inne. Dekoracja zasłużonych powstańców odznaką powstańca broni wzgl. zasługi nie odbyła się, z powodu niedostarczenia na czas odnośnych odznak. Ma to zaś nastąpić w najbliższej przyszłości, a mianowicie podczas uroczystości 10-lecia niepodległości państwowej.

W spólnym obiedzie wzięli udział wszyscy przedstawiciele władz państw. i komunalnych oraz reprezentacje.

Podnieść należały tu z uznaniem bezinteresowną pomoc przy wydawaniu obiadów pań z Tow. śpiewu „Halka”, pp. M. Walkowskiej, Spychałówny, J. Tremperówny, K. Szramkowskiej, W. Majewskiej, K. Bembińskianki, G. Dymarskowskiej i St. Szymańskiej, a z poza tego towarzystwa pp. Łukomskich.

Kierownikiem biura informacyjnego zjazdu był p. Stanisław Strauchman.

Po defiladzie, która odbyła się w drodze powrotnej z cmentarza, nastąpiło w Domu Polskim uroczyste posiedzenie. Sala była wypełniona po brzegi słuchaczami.

Akademia odbyła się wieczorem o godzinie 9-tej, w tej samej sali. Program akademii był następujący: 1) Hymn narodowy wykonał chór mieszany Tow. śpiewu „Halka” pod batutą p. Perla. 2) Przemówienie wygłosił referent oświatowy obwodu p. burmistrz Tomaszewski z Rynarzewa. 3) Solo fortepian a) Preludium C-moll, b) Preludium A-dur, c) Valse As dur Chopina wykonała p. Wincetowiczówna. 4) a) Solo sopran Wojak - Chopin, b) Madama Butterfly Puccini wykonała p. drowa Szadzińska z akomp. fortepianu p. dyrektora Synorackiego. 5) a) Romanze op. 40 L. van Beethovena, b) Mazurka op. 19 H. Winiawskiego, c) Romanza Andaluza op. 22. P. de Sarasate solo skrzypce z akomp. fortepianu wykonał p. prof. Muszyński. 6) Na zakończenie chór mieszany Tow. śpiewu „Halka” pod dyrekcją p. Perla wykonał następujące utwory: a) Miała Kasia Jasia (Kwaśnik), b) Śmierć komara (Stoiński), poczem odbyły się zabawy taneczne w Domu Polskim i Hotelu Centralnym.

Nadmienić wypada, że całość zjazdu wypadła imponująco, dzięki olbrzymiemu nakładowi pracy i nieustrudzonych zabiegów pod względem organizacyjnym całego zarządu obwodowego z prezesem por. rez. p. Walkowskim na czele.

Sp. Władysław Piechulek, który w dniu 4 października br. wystrzałem z rewolweru chciał się pozbażyć życia, zmarł tego samego dnia o godzinie 3 po południu nie odzyskawszy przytomności.

Miejscowe Koło Inwalidów Wojennych urządziło w niedzielę, dnia 14 października br. w salach „Hotelu Centralnego” w Szubinie przedstawienie amatorskie pt. „Jego Kaprańska Mość” komedia w 3 aktach ze współudziałem artysty teatrów żołnierskich p. Oziębłowskiego. Obraz

Zjazd Rady Okręgowej Sokola okręgu II. Dzielnicy Pomorskiej w Chojnicach.

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego”)

W niedzielę, dnia 7. bm. o godz. 9 rano odbył się w hotelu p. Kallety, zjazd okręgowy Rady Sokola II. okręgu Dzielnicy Pomorskiej. Zjazdowi przewodniczył prezes okręgowy prof. Szczepański, który na wstępie powitał licznych delegatów gniazd: Tucholi, Sepólna, Chojnic, Brus, Rytyla, Ogórzelin, Żalna i innych. Po przeczytaniu protokołu przez sekr. okręgowego p. Kaliszana, wygłosił dłuższe sprawozdanie ze zlotu Sokola w Tucholi, nac. okręgowy p. Reszka. Mówca wyraził uznanie dla poszczególnych gniazd, które w zawodach wykazały dużo wyrobienia fizycznego i karności, co jest największym walorem Sokola. Czwartym punktem obrad była sprawa wszechsłowińskiego zlotu w Poznaniu. O powyższym referował obszernie prezes okręgowy p. prof. Szczepański,

z życia legionów polskich w czasie wojny światowej w 1916 r. II. „Jaśnia płacze, śmieje się Jaś”, komedjo-operytka w 1 akcie. J. S. Pobrattymca, — muzyka J. Offenbacha. Początek o godz. 8 wieczorem. Ceny miejsc: Rez. 2 zł, I m. 1,50 zł, II m. 1 zł, wstęp na salę 0,50 zł. Bilety poprzednio nabyć można u p. Bałki, wieczorem przy kasie o godzinie 7. Po przedstawieniu zabawa taneczna wielce urozmaicona. Osiągnięty zysk przeznaczony jest na tegoroczny fundusz gwiazdkowy dla biednych inwalidów woj. wdów i sierot. Próba generalna dla dzieci w sobotę, dnia 13 października 1928 r. o godzinie 7 wieczorem. O łaskawe poparcie akcji proszą

Zarząd.

Sercem za serce się płaci!

Warmjacy, Mazurzy i uchodźcy z Powiśla na zjeździe w Tczewie.

(Od specjalnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego”).

Przy udziale przeszło 100 osób, b. działaczy plebiscytowych i uchodźców z Prus Wschodnich, odbyło się dnia 7-go bm. zebranie informacyjne w sprawie Warmji, Mazur i Ziemi Malborskiej — w sali czerwonej Hali Miejskiej. O niezwykłym zainteresowaniu świadczyło przybycie zainteresowanych także z Ghejnic, Starogardu i powiatów kaszubskich.

Zebranie zagał kolejarz p. Brose, działacz z Sztumskiego. Do prezydium zjazdu powołano m. i. pp. Bernarda Żbika ze Starogardu i Pielowskiego, emeryta, ojca Dra Pielowskiego z Chojnic.

Gości przybyłych do grodu Sambora przywitał imieniem miasta bardzo serdecznie p. wiceburmistrz radca Hempel.

Z obszernego referatu red. Nowakowskiego z Bydgoszczy dowiedzieli się zebrani o dotychczasowej działalności Zrzeszenia rodaków z Warmji, Mazur i Ziemi Malborskiej i jego pięknych zamiarach, jak zwołanie w roku przyszłym ogólnego zjazdu do Poznania z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej i sejmiku Polaków z całej kuli ziemskiej i zbieranie materiałów do dziejów plebiscytu i ruchu niepodległościowego w Prusiech Wschodnich.

Do Zrzeszenia garną się wszyscy bez różnicy stanu i przekonań politycznych, uznając i popierając jego cele.

Czem jest łączność rodaków z niewyzwolonej dzielnicy — nie separatyżmem a potrzebą serca, by pielegnować kulturę rodzimą i utrwalac wśród chwiejnych i nieświadomych przy-

który zachęcał gniazda do intensywnej pracy, aby godnie się przygotować do tak wielkich zawodów, które świadczą będą o tężyznie narodu polskiego wobec naszych wrogów i przyjaćiół. Po przeczytaniu komunikatów Dzielnicy przez sekretarza okręgowego p. Kaliszana, nastąpiły wolne głosy, w których poruszano sprawy techniczne i administracyjne okręgu. Przemawiali pp. Holog z Brus, dr. Preiss Tuchola, Reszka, Rytyl i inni.

W omawianiu sprawy urzędzenia przyszłego zlotu Sokolego wybrano Brusy, które wykazały gotowość przygotowania należytego przyjęcia drużyn sokolich.

Po wyczerpaniu porządku obrad, solwował zebranie prezes okręgowy Szczepański hasłem sokolim „Czołem”. (Rap.)

Kronika kościelna.

Diecezja chełmińska.

Zmiany terytorjalne parafji.

Mieszkańcy miejsc. Łapin, Markocin, Widlin, p. kartuski, należący dawniej do parafji Prągowo (obecnie położonego w diecezji gdańskiej) rozporządzeniem J. E. Najprzew. ks. biskupa Stanisława Wojciecha przyłączone zostały do parafji Żukowo, w pow. kartuskim. Tak samo mieszkańcy wsi Owczarnia, należący dawniej do parafji oliwskiej (obecnie w diecezji gdańskiej) przyłączeni zostali do parafji Matarnia w powiecie kartuskim. Mieszkańcy miejscowości Wysoka, należący dawniej do parafji oliwskiej, przyłączeni zostali do parafji Chwaszczyno, w pow. kartuskim. Mieszkańcy wsi Płachawy, w powiecie chełmińskim zostali na swą prośbę wyłączeni z parafji w Sarnowie, a przyłączeni do parafji w Biedowie, dokąd mają bliższą drogę. Mieszkańcy osady Zalesie, w powiecie chełmińskim, zostali przyłączeni do parafji Sarnowo, po wyłączeniu ich z parafji wabczeńskiej.

Solec Kujawski.

Uczczenie zasługi. Ostatnie posiedzenie tuż. Towarzystwa Powstańców i Wojaków miało charakter uroczysty. Zebranie zaszczycili swą obecnością członkowie lokalnej komisji Wychowania Fizycznego i Magistratu z p. burmistrzem Peplińskim na czele. Po przywitaniu licznie zgromadzonych członków i gości przez miejscowego prezesa p. Paliwodę, wygłosił wykład red. Nowakowski z Bydgoszczy, zachęcając członków w myśl okólnika Związku do popierania wytwórczości krajowej. Drugą część zebrania poświęcono uczczeniu zasłużonych około rozwoju towarzystwa członków, wręczając im artystycznie wykonane dyplomy z nominacją na członków honorowych. Są nimi p. dyrektor zakładów impregnacyjnych Czaczka, którego nazwisko zapisane jest chlubnie na kartach walki o polskość Śląska Cieszyńskiego i p. Gackowski, jeden z założycieli towarzystwa soleckiego. W zastępstwie prezesa obwodu bydgoskiego Związku Powstańców i Wojaków dokonał następnie referent oświatowy p. D. dekoracji zwycięzców w zawodach obwodowych. Selekcowanie wzięli prawie wszystkie nagrody. Odznaczni zostali pp. Żółtowski, Kokot St., Szymt Jan, Szplitt Adam, Ochocki Kazimierz, Olkiewicz, Roguszcak i Bandurski junior. Pod koniec zebrania uchwalono urządzić w czasie najbliższym ćwiczenia polowe wspólnie z towarzystwami z Łęgnowa i Wypalenisk.

Przed wielkim świętem strzeleckim. Nowo otworzony podokręg toruński zjednoczonych kurkowych bractw strzeleckich urządzi 14 i 15 października br. pierwsze strzelanie w Solcu Kujawskim, połączone z balem strzeleckim. Program uroczystości jest następujący: Niedziela, 14 października: o godz. 10,30 zbiórka wszystkich braci w strzelnicę, o godz. 11 wymarsz do kościoła na mszę św., którą się odprawi na intencję zjazdu, o godz. 12 powrót do strzelnicy gdzie nastąpi defilada, powitanie gości i śniadanie myśliwskie, o godz. 13 uroczyste otwarcie zabiegów strzeleckich strzałami na cześć Rzpl. Polskiej i Zjednoczenia Bractw Kurkowych R. P. W poniedziałek, 15 października: od godz. 9 do 17,30 dalsze strzelanie, o godz. 19,30 proklamacja króla i rycerzy, oraz wręczenie nagród. Wieczorem zabawa taneczna w kółku zamkniętym w Hotelu Wielkopolskim. Strzelanie odbywa się do 8 tarczy o 20 pierścieniach na odległość 135 m. Strzelnica nowoczesna z sygnalizacją elektryczną.

Nakło.

Występ kieszonkowców. W czasie targu piątkowego skradziono p. Rorszowi, kupcowi z Nakła, z bocznej kieszeni marynarki portfel z zawartością 1000 zł. Sprawcy zdradzieli się sami i to tylko przypadkowo. Po udanej kradzieży udali się oni do restauracji p. Majewskiego i tam usiłowali pewnemu pijanemu wsunąć skradziony portfel, naturalnie pusty. Widząc to właściciel, zawiadomił o tem natychmiast policję, która sprawców kradzieży Przybylskiego i Paczkowskiego zaaresztowała a przy przeprowadzonej rewizji znalazła przy jednym 400 zł, przy drugim 500 zł. Brakujących 100 zł. na razie nie odnalaziono.

Wypadek samochodowy. Przejeżdżający w sobotę ul. Bydgoską samochód najechał na przechodzącą przez ulicę córeczkę p. Balcerzaka. Auto przeszło dziecku przez główkę i nogi, poważnie jej kalecząc. Kto ponosi winę, wykażą dalsze dochodzenia.

Mogilno.

Koncert szkolny i zabawa. Żeński chór kościelny Mogilno, im. ks. Surzyńskiego, urządzi dnia 14 października br. z okazji pięcioletniego istnienia swego, oraz 25-letniej rocznicy ogłoszenia „Motu Proprio” papieża Piusa X, koncert wokalny z skromną zabawą taneczną, w sali Domu im. ks. Piotra Wawrzyniaka. Początek o godz. 6 po poł. Cztery zysk przeznaczają się na zakup nowych nut kościelnych.

Zachęcamy naszych czytelników i cafe obywatelstwo mogileńskie i okoliczne do tłumnego pójścia na ten koncert.

ŚRODA. Nowa linja kolejowa. W tych dniach odbyło się poświęcenie nowej linii kolei powiatowej, kursującej na odcinku Czarnotki—Brodowo w powiecie średzkim. Uroczystego otwarcia nowej linii dokonano w obecności p. wojewody i przedstawicieli władz miejscowych.

40-lecie poznańskich „Nowin lekarskich”.

W listopadzie br. mija 40 lat od założenia pierwszego pisma lekarskiego w zachodniej Polsce „Nowin Lekarskie”. które chlubnie świadczą o wysokim poziomie nauki lekarskiej w Wielkopolsce. Wobec tego świat lekarski zachodniej Polski gotuje się do uroczystego obchodu tej rocznicy w dniu 18-go listopada br.

Co było z niedzielną uroczystością w Trzemesznie?

(s) Zapowiedziana na ubiegłą niedzielę uroczystość poświęcenia sztandaru Hallerzyków w Trzemesznie nie odbyła się. Odwołanie jej nastąpiło w ub. czwartek, ale zarząd, który umiał zwrócić się do prasy, aby święto to należycie zareklamowała, nie uznał za stosowne donieść i o odwołaniu tak, że do Trzemeszna zjechało moc gości.

Odwołanie uroczystości było i dla członków organizacji niespodzianką Chorągiew poznańska zawiesiła zarząd, nie podając przyczyny, i naraziła członków w Trzemesznie na ogromne koszty. Wszystko bowiem było już przygotowane.

Należy zapytać, czy nie powinno się było urządzić zapowiedzianej uroczystości, mimo okoliczności, że zarząd trzemeszeński nie był chorągwi na rękę, a potem dopiero załatwić sprawy wewnętrzno-organizacyjne.

Premjer Bartel przybędzie do Poznania.

Poznań. (AW) Dnia 13 bm. przybywa do Poznania p. premjer Bartel. Premjer Bartel wyjedzie z Poznania dnia 14 bm. M. in. celem przyjazdu p. premjera Bartla do Poznania jest zaznajomienie się ze stanem prac na P. W. K.

Inauguracja roku akademickiego w Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu.

W auli Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego 1928/29. Dyrektor uczelni prof. dr. Leonard Glabisz wygłosił przemówienie programowe. Na W. S. H. wykłada 50 profesorów, z tych 14 z uniwersytetu poznańskiego. Słuchaczy zapisanych jest przeszło 800. Na zakończenie p. dyrektor Glabisz zaznaczył, że na przyszły rok uczelnia posiadać będzie własny gmach, który powstanie dzięki zabiegom i ofiarności Poznańskiej Izby Przemysłowo-Handlowej.

Na śmierć skazani po raz czwarty. Tym razem bezapelacyjnie.

Poznań. (AW.) W sądzie okręgowym w Lesznie rozpatrywana była swego czasu sprawa braci Jana i Walerjana Gasków, oraz Andrzeja Kramskiego, oskarżonych o zamordowanie w sierpniu 1922 r. Szymona Gotlieba w Faustynowie. Na mocy dwóch wyroków sądu okręgowego w Lesznie w latach 1922 i 1927, uchylonych przez Sąd Najwyższy, Gaskowie skazani zostali na śmierć. Następny wyrok z dnia 22-go czerwca r. b. po raz trzeci orzeka karę śmierci. Skazani po raz czwarty złożyli skargę rewizyjną, lecz Sąd Najwyższy w dniu 4 bm. skargi nie uwzględnił i wyrok śmierci utrzymał w mocy.

Wystawa gołębi pocztowych.

Poznań. (AW.) Okręgowy związek hodowców gołębi pocztowych na terenie D. O. K. VII. organizuje przy współudziale D. O. K. wielką wystawę gołębi pocztowych. Do tej pory zgłoszonych jest 2000 gołębi.

Ostrów.

Nagły zgon. Na stacji Biniew, z pociągu, zdążającego z Ostrowa do Poznania, wyniesiono w stanie nieprzytomnym Tomasza Namysłowskiego z Zerkowa (pow. Jarocin), lat około 60, który kilka minut później zmarł. Zwłoki wydano rodzinie. Według oświadczenia rodziny, śp. zmarły chorował na serce.

Przejechanie. Dnia 2. bm. szofer Jan Kaczmarek z Ostrowa przejechał samochodem 8-mioletnią Władysławę Czubałównę z Ostrowa. Cz. odniosła rany na głowie.

Kradzież. Zatrudniona u inżyniera Skokowskiego 30-letnia służąca Juljanna Klusikówna, skradła swemu chlebodawcy 1350 zł gotówki i zbiegła w niewiadomym kierunku. W pobliżu Kotowicku (pow. pleszewski), w nocy z 1 na 2 bm. dokonano włamań do gospodarzy: Sarańskiego, gdzie skradziono garderobę męską i Gościńskiego, któremu skradziono pościel. Zarządzone poszukiwania przy pomocy psa policyjnego naprowadziły na ślad w kierunku Kalisza.

Występ Ireny Dubiskiej. Najznakomitsza polska wiolinistka, Irena Dubiska wystąpi w najbliższą niedzielę w auli gimnazjum żeńskiego z recitalem skrzypcowym.

Zbaszyn.

Ochrona naszych granic zachodnich. Nie wszystkim może czytelnikom i szerokiemu ogółowi jest znana ofiarna, pełna poświęceń i na każdym kroku niebezpieczna służba strażnika granicznego na granicy. A że nie daremne są jego zabiegi, niech służą następujące dane: Od dnia 1 sierpnia do 1 września przytrzymała Straż Graniczna na odcinku od Warty do wsi Filipowo pow. Leszno, przemytnicze materiały na ogólną sumę 3649 zł. i 78 osób usiłujących przekroczyć nielegalnie granicę tak zwaną zieloną. Ponadto przeprowadzono kilkanaście rewizji domowych za przedmiotami, nielegalnie sprowadzonymi z zagranicy. Celem informowania ogółu czytelników o działalności Straży Granicznej, otwieramy stały dział, w którym co miesiąc podawać będziemy wyniki pracy Straży Granicznej na odcinku Inspektoratu Opaleńca.

ZMARLI.

Ś. p. **Eufemja Smetkowska**, prokurentka Hurtowni Gnieźnieńskiej w Gnieźnie.

Ś. p. **Aleksandra z Freyburgów Kołudzka** w Grudziądzu,

Ś. p. **Apclonja Gronwald** ze Zwolińskich Grudziądzu.

Z Inowrocławia.

Zakon św. Franciszka. Z powodu 700-letniej rocznicy kanonizacji św. Franciszka z Assyżu, w niedzielę, dnia 7. bm. tut. kongregacja urządziła uroczyste nabożeństwo w kościele Serca Jezusa, zebranie w hotelu Basta, śpiewy, wspólną fotografię oraz referat i deklamacje odpowiednie do chwili. Na uroczystość tę dyrektor kongregacji, młody a dzielny ks. Gałęcki zaprosił okoliczne kongregacje i przedstawicieli różnych towarzystw.

Tow. Przeciwiżulicze. Z dniem 1 grudnia ma być czynny na terenie naszego miasta oddział Polskiego Związku Przeciwiżuliczego, jaki ukonstytuował się w dniu 3. bm. z prezesem dr. Krzymińskim na czele. Ponieważ od 1 grudnia do 10 stycznia roku przyszłego Związek w całej Rzeczypospolitej zamierza rozwinąć szeroką akcję przeciwiżuliczą, termin powyższy będzie odpowiedni dla rozwinięcia działalności naszego oddziału.

Z Tow. właścicieli domów. Po dłuższej, kilkumiesięcznej przerwie wakacyjnej tut. Tow. Właścicieli Nieruchomości wznowiło swą działalność w dniu 3. bm.; pod przewodnictwem prezesa Tow. p. Komarnickiego, odbyło się plenarne zebranie członków w sali Hotelu Basta. Przewodniczący zawiadomił zebranych o powstaniu wzorem stolicy, Tow. Kredytowego Miejskiego w Poznaniu z dość pokaźnym funduszem zakładowym w sumie 10 milionów zł. Nowe Tow. Kredytowe może być wielce pomocne właścicielom realności miejskich w pożyczkach na niezbędny remont domów, spłaceniu długów hipotecznych itp. potrzeb. W listopadzie instytucja ta rozpocznie swą działalność na obszarze województwa, a bliższe szczegóły, niektóre po zaciągnięciu informacji, zostaną jeszcze zainteresowanym wkrótce zakomunikowane. Omawiano jeszcze szereg aktualnych spraw, jak np. sprawę kanalizacji, którą energicznie rozwija obecnie prezydent miasta A. Jankowski na korzyść wielką miasta, którego bolączką stanowią osobne doły kloaczne dla każdej lepszej realności. Dr. Gutowski poruszył sprawę niesprawiedliwych wysokich podatków, jakie nakłada rząd na właścicieli bliskich od Solanki realności, gdyż ustawa o ochronie lokatorów nie została tam zniesiona, jak się to praktykuje w innych uzdrowiskach. Spraw rozmaitych nagromadziło się tym razem tak wiele, że dwugodzinne obrady nie wyczerpały całkowicie porządku dziennego i wypadło niektóre sprawy odłożyć do posiedzenia następnego.

Z Koła Przyjaciół Harcerstwa. Miejskowe Koło Przyjaciół Harcerstwa w dniu 5. bm. zwołało nadzwyczajne walne zebranie celem przyjęcia świeżo opracowanego statutu Koła w związku z nabyciem przez to Koło parceli miejskiej dla budowy własnego domu. Chociaż roz-

budowa miasta jest potrzebą chwili, to jednak nasuwa się wątpliwość, czy nie lepiej byłoby wyżyć się nadmiernej ambicji przez Koło i budować dom wspólnie z pokrewną instytucją, jak np. z Sokołem Miejskowym, który posiada duży plac wolny obok Sokolni, której budowa pochłonie wielkie sumy, a z długów powstałych stąd trudno się dzielnym Sokołem wygrażać. Coś podobnego widzimy i z harcerzami, gdyż Koło nie posiada dość środków, by zakupić plac za 6 tys. zł, a cóż dopiero budować dom, którego koszty budowy wynoszą przeszło 40 tys. zł. W tych warunkach nie należałoby rozdrabniać sił i nadużywać ofiarności społeczeństwa celem zdobycia środków, gdyż akcja ta dałaby się tu doskonale zjednoczyć.

Z Tow. gimn. Sokół. W czwartek, 4. bm. odbyło się zebranie plenarne tut. Sokola pod przewodnictwem druha prezesa Lewandowskiego. Stwierdzić można, że nasz Sokół dzielnie przygotowuje się do Wszelchłowińskiego Zlotu Sokolów, jaki w roku przyszłym odbędzie się w Poznaniu. Szkoda tylko, że starania zarządu nie spotykają oddźwięku u młodzieży sokolej oraz u starszego społeczeństwa, co w znacznym stopniu utrudnia akcję na zewnątrz. Omawiano również projekt zabawy niedzielnej w dniu 7. bm. z okazji biegów kolarskich oraz strzelania konkursowego z wiatrówek i luków w Sokolni od poniedziałku 8. bm. włącznie. Na zakończenie zebrania dr. Gutowski wygłosił referat pierwszy z zamierzonego cyklu „Nauki o Polsce”.

Z Ligi Katolickiej. Tut. Liga Katolicka zebrała się w dniu 4. bm. celem omówienia projektowanego „Dnia Katolickiego”, jaki ma się odbyć 28. bm. w Inowrocławiu. Po sprawozdaniu ze zjazdu w Gostyniu, dokąd jechali od nas w charakterze delegatów pp.: Juengst i Mazur, zebrani przystąpili do obrad nad zamierzonym dniem. Postanowiono przystosować do dnia tego wystawę książek religijnych, która ma potrwać 4 dni, a urządzić ją miejscowe księgarnie.

Z elektrowni miejskiej. Tut. elektrownia miejska pod zarządem dyrektora inż. Sroczyńskiego czyni stałe postępy i wciąż zwiększa swą działalność, o czym świadczą następujące dane liczbowe. Gdy w roku 1920 mieliśmy 540 tys. kilowattgodzin, w roku 1925 już 760 tys. kwgodz., w roku 1926 doszliśmy do liczby 890 tys. kwgodz., w roku zaś ub. mieliśmy już milion pięćdziesiąt tysięcy kilowattgodzin. Nic dziwnego, że przy tak szybkim rozwoju zaszła potrzeba zakupu nowych większych maszyn, a mian. turbogeneratora na 500 kw., którą to maszynę w dniu 5. bm. po południu udatnie ustawiono w obecności władz miejskich z prezydentem Jankowskim na czele.

Starogard.

Wiece protestacyjne przeciwko nadmiernemu opodatkowaniu sfer wytwórczych. W sali p. Długoskiego odbył się wiec protestacyjny przeciwko nadmiernemu opodatkowaniu sfer wytwórczych. Mecenasa Jacobson wygłosił referat o podatku przemysłowym i składaniu zeznań. W dyskusji, jaka się wyłoniła po referacie, przemawiali: Kosznik, Rogowski i Piński. Położenie kupiectwa i rzemiosła w Starogardzie jest bardzo ciężkie. Trudno jest zwłaszcza konkurować z kupcami z Gdańska, którzy samochodami rozwiozą towar po północnych powiatach Pomorza i nie placą podatku przemysłowego. Wydelegowano cztery osoby do Grudziądza, celem przedstawienia właściwego stanu rzeczy prezesowi Izby Skarbowej. W skład delegacji wchodzi: Chęćka, Jaworski i Falkowski z ramienia kupiectwa i Wiśniewski z ramienia rzemiosła.

Zmarływchwanie „Sceny Polskiej”. „Scena Polska” po długotrwałej przerwie z powrotem odżyła. Marszałek „Sceny” p. Kirstein, zwołał na dzień wczorajszy walne zebranie, na którym wybrano zupełnie nowy zarząd. Prezesem został wybrany prokurator dr. Suchecki, wiceprezesami mec. Rejski i Skorny, sekretarką pani Wienckiewiczowa, skarbnikiem Janiszewski, przewodniczącym komisji gospodarczej Wróblewski, dyrygentem chóru — Kirstein, dyrygentem zespołu muzycznego — Lesiński. „Scena Polska” obejmie opiekę nad przedstawieniami amatorskimi wszelkich towarzystw społeczno-kulturalnych.

Święto Cecylji. Dzień 22 listopada, jako dzień świętej patronki towarzystwa śpiewaczego im. św. Cecylji, będzie bardzo uroczysty

Krwawe dożynki pod Starogardem

Właściciel majątku Hermanowo pod Starogardem urządził w ub. niedzielę dożynki. Bawiono się ochoczo i wesoło. Na zabawę przybyło kilkunastu awanturników ze Starogardu, znanych policji jako kryminalistów. W pewnej chwili wybuchła bijatyka między parobkami z Hermanowa i podejrzanyymi osobnikami ze Starogardu. Błysnęły w powietrzu noże; kilka osób zostało po-

obchodzony. Na wczorajszym miesięcznym zebraniu powyższego towarzystwa postanowiono zorganizować w listopadzie uroczystą akademię, połączone z przedstawieniem amatorskim, oraz wieczorek taneczny.

Napad na dziewczynkę. Jan Gruchała z Mczesza, powiatu kartuskiego, w powrocie z jarmarku spotkał na bezлюдnym miejscu małą letnią Stefanję Stolic, z którą wdał się w rozmowę. Po upływie kilku minut przewrócił dziewczynkę do rowu, celem dokonania na niej gwałtu. Na szczęście nadjechał w porę na rowerze świadek Łabuda i obezwładnił bezczelnego łotra. Gruchała, przyłapany na gorącym uczynku, zbiegł z aresztu gminnego, zabierając ze sobą kudzy koc i kapelusz. Gruchała został skazany w dniu wczorajszym wyrokiem izby karnej w Starogardzie na sześć miesięcy więzienia.

Utopił skradzioną biżuterję w rzece. Poczatkujący złodziejzsek Kościelny dokonał dwóch śmiałych włamań w Pińczynie na szkołę gorzelanego Ziberta i restauratora Skoniecznego, gdzie skradł większą ilość biżuterji, bielizny i kilkanaście flaszek z wódką i likierem. Gospodarz Pietruszkiewicz wyszedł z domu o g. 4 rano do pracy w polu. W zaroślach nad rzeką spostrzegł podejrzanego osobnika, który na widok gospodarza rzucił się do ucieczki. Pietruszkiewicz strzelił na postrach; niefortunny złodziejzsek wszedł do wody i wrzucił w nurty rzeki wszystką skradzioną biżuterję. Na odgłos strzału zbiegli się mieszkańcy Pińczyna i złapali amatora cudzej własności. W zaroślach znaleziono skradzioną bieliznę. Znaczną część skradzionej biżuterji przepadła na zawsze. Wyrokiem izby karnej sądu okręgowego w Starogardzie, Kościelny został skazany na 3 miesiące więzienia.

Strzelno.

Osobiste. 2. bm. obchodzili złote gody małżeńskie małżonkowie: Andrzej i Daniela z Głuszkowskich Tabaczyńscy ze Strzelna. Sędziwym Jubilatam „Ad multos annos”.

Nowy adwokat. Z dniem 1. bm. osiedlił się w tut. mieście adwokat Jan Borowicz, dotychczasowy sędzia pow. w Mogilnie. Kancelarja nowego adwokata mieści się w domu p. Wesolowskiego, Rynek nr. 75 i piętro.

O pomnik Serca Jezusowego. 21. ubm. odbyło się zebranie organizacyjnego Komitetu budowy pomnika Najśw. Serca Jezusowego w Strzelnie. Zebranie zagał ks. radca Czechowski, przewodniczący. Nad tem, gdzie pomnik ma stanąć, wywiązała się dyskusja. W toku dyskusji p. starosta Kozłowski, uzgadniając pogląd obecnych na zebraniu, uważa, że najodpowiedniejszym miejscem pod pomnik będą plantacje miejskie (mianowicie róg ul. Kolejowej i ul. Mieradzkiej). W skład komitetu wykonawczego weszli: ks. radca Czechowski, prezes, p. burmistrz Radomski sekr., A. Radomski skarbnik, oraz p. starosta Kozłowski i p. Wanda Siemianowska. Komitet wykonawczy dobrał podkomitety. Fundusze na pomnik czerpać się będą ze składek, oraz rozmaitych imprez. Uchwalono poza tem zwrócić się do Magistratu o użyczenie plant miejskich pod pomnik. Budowę pomnika rozpocznie się dopiero po osiągnięciu funduszu w sumie 10 tys. zł. Dotychczas zebrano 550 zł. A więc potrzeba jeszcze znacznej gotówki, ażeby projekt można zrealizować. Komitet zwraca się z prośbą do społeczeństwa o składanie datków na pomnik. Sądzi się, że społeczeństwo nasze katolickie nie poskąpi grosza na tak wspaniałą a zbożny cel. „Uderzmy w czynów stal”, a wspólnym wysiłkiem stanie piękny i wspaniały pomnik — symbol wiary naszej.

Strzelanie. W czasie od 29. ubm. do 13. bm. w sali p. Bamera urządził Tow. gimn. „Sokół” w Strzelnie wielkie strzelanie do tarczy z wiatrówek. Wyznaczono 6 pagród dla panów i 4 dla pań. Nagrody obejrzeć można w oknie wystawowym p. Kasprzaka przy ul. Św. Ducha, gdzie wystawione zostały na widok publiczny. Zysk z imprezy powyższej przeznaczony na wychowanie młodzieży w myśl idei sokolej.

Przysiersk.

Wśród młodzieży żeńskiej. Po zorganizowaniu miejscowej młodzieży męskiej, przyszła kolej na młodzież żeńską. Zwołano zebranie organizacyjne i założono Stow. Młodzieży Żeńskiej, liczące dziś około 40 członkiń. Protektorem Stow. jest miejscowy proboszcz ks. Hoppa, patronką nauczycielka p. Schuckówna; zarząd tworzą: pp. Kuflówna, jako prezeska, Wasilewska jako sekretarka, Koszówna skarbniczka, Starszakówna — naczelniczka, Molusówna — zastępczyni. Stow., pomimo krótkiego czasu swego istnienia, czyni znaczne postępy. Kilka druchen wzięło udział w 14-dniowym kursie pod Wejherowem. Nowo założonemu Stow. Młodzieży Żeńskiej „Szczęść Boże”.

I tu stacja sanitarna. Pow. Kasa Chorych w Świeciu pokrywa siecią stacyj sanitarnych cały powiat świecki. Nie omija także i naszej kościelnej wsi; bowiem niebawem ma tu być założona stacja sanitarna.

Komisje egzaminacyjne dla przeprowadzenia egzaminów dojrzałości eksternów.

oraz egzaminów z zakresu sześciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej będą zorganizowane w terminie zimowym dla wszystkich kandydatów, zamieszkałych na terenie Okręgu Szkolnego Poznańskiego w Poznaniu.

Podanie o dopuszczeniu do egzaminu należy kierować do Kuratorjum Okręgu Szkolnego w Poznaniu (ul. Towarowa 23) w terminie do 31 października 1928 r.

W sprawie egzaminów dojrzałości obowiązuje regulamin z dnia 19 grudnia 1925 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 stycznia 1926 r. Nr. 2/164 poz. 8) ze zmianami wzgl. z uzupełnieniami wprowadzonymi rozporządzeniem z dnia 10 lipca 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 15 sierpnia 1926 r. Nr. 11/173 poz. 130). Do podania o dopuszczenie do egzaminu dojrzałości należy dołączyć załącznik wymienione w § 62 regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości (fotografię formatu 5×7 cm²).

Taksa za pełny egzamin dojrzałości wynosi dla eksternów 60 zł.

Podania nie wypełnione ściśle według przepisów § 62 regulaminu lub wniesione po terminie, nie będą uwzględnione.

W sprawie regulaminu egzaminów dla eksternów z sześciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej obowiązuje rozporządzenie, ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 1 lutego 1920 r. Nr. 2/28 poz. 16. Zakres wymagań przy tych egzaminach jest równy zakresowi sześciu (6) klas szkoły średniej ogólnokształcącej.

Tuchola.

Z Sejmiku Powiatowego. W ub. sobotę odbyło się posiedzenie Sejmiku Powiatowego powiatu tucholskiego. Na posiedzeniu tem załatwiono cały szereg ważnych spraw. Na miejsce zmarłego przewodniczącego Sejmiku i Wydziału Powiatowego śp. Jana Frycy z Huty, wprowadzono w urząd p. Piotra Karwasza z Bysławki. Pamięć zmarłego śp. Frycy uczczono powstaniem z miejsc. W myśl statutu przeprowadzono wybory do Rady Komunalnej Kasy Oszczędności. W skład tejże wybrano: pp. Jakóba Jaśtaka z Cękcy, Jana Rytlewskiego ze Śliwic, Jana Górskiego z Kamienicy, Władysława Wieczora z Klonowa, Teodora Borzyszkowskiego z Przyrowy, Alojzego Spicę i Romana Wilanta z Tucholi, Stanisława Rakowskiego z Żalna i Teofila Kallasa z Jeleńca. Do komisji rewizyjnej wybrano: pp. dr. Praisa i Maksymiljana Górnego z Tucholi i Władysława Zakrysia z Bładowa. Przyjęto do wiadomości: rachunek roczny Powiatowej Kasy Oszczędności za rok -927, oraz wykonanie budżetu administracyjnego Pow. Związku Komunalnego za rok 1927-28 i udzielono absolutorjum Pow. Kasie Oszczędności. Wydziałowi Powiatowemu i kierownikowi Pow. Kasy Komunalnej. Dalej: przyjęto do wiadomości protokół komisji rewizyjnej z dokonaniem zbadaniem rachunku Pow. Kasy Komunalnej za miesiąc czerwiec, lipiec i sierpień i sprawozdanie administracyjne Pow. Związku Komunalnego za rok 1927. Uchwalono przyjąć przez powiat udział do utworzenia kapitału zakładowego Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu. Podwyższono drożnikom szesowym pensje miesięczne z 60 na 80 zł miesięcznie. Uchwalono zakupić od Banku Gospodarstwa Krajowego 30 akcji po 10 zł Krajowego Tow. Meljoracyjnego. Staroście powiatowemu przyznano ryczałt na wyjazdy służbowe w obrębie powiatu tucholskiego. Uzgodniono uchwałę co do zaciągnięcia pożyczki przez powiat z Banku Gospodarstwa Krajowego, jakoteż uzgodniono statut podatku od umów z przeniesienia własności nieruchomości.

Dodatkowy przegląd koni. Dla właścicieli, którzy przy tegorocznym przeglądzie z końmi nie byli, urządza się dodatkowy przegląd koni na terenie powiatu tucholskiego w miejscowościach: Śliwicach — dnia 12. 11., Cękynie — 14. 11., Tucholi — 15. i 16. 11., Kęsowie — 17. 11., Gostyczynie 19. 11.

Minikowo, pow. tucholski.

Rzadko spotykamy okaz sosny luskowej. Wśię Minikowo, położona na terenie górzystym nad okazałym jeziorem, otoczona jest borami tucholskimi. Wioska, choć położona na uboczu, posiada z pewnego względu swoją sławę. Mianowicie w lesie tuż przy wiosce nad drogą do Zomrzy, na terenie państw. nadleśnictwa Zomrzy, leśnictwa Zomrza, rośnie wspaniały okaz sosny luskowej, różniący się, jak już sama nazwa mówi, od zwyczajnej sosny swą odstającą łuską. Jest to jedyny tego rodzaju okaz sosny, nietylko w borach tucholskich ale za taki uważano go w całej byłej Rzeszy Niemieckiej. Na mapach ten okaz naznaczony jest jako okaz natury. Drzewo to stojące na zboczu góry, dokąd prowadzą schody, jest przeszło 200 lat stare i około 30 metrów wysokie. Władze leśne otaczają to drzewo należyta pieczołowitością; obecny nadleśniczy państwowy p. Ulisz postawił ładne ogrodzenie. Z daleka ta scsna ma wygląd drzewa przedpotopowego. Ten jedyny tego rodzaju rosnący okaz uważać należy za wybrk natury, gdyż z nasienia tegoż wyrasta sosna zwyczajna.

Proces o wielkie nic. Pomiędzy dwoma obywatelami, miejscowymi sąsiadami, wynikł proces na tle następującym: Pierwszy (nazwisk nie wymieniamy) posiadał w swym ogrodzie drzewo owocowe, które w ub. roku po raz pierwszy owocowało, czem właściciel bardzo się radował. Chłopczyk sąsiada, korzystając z nieobecności domowników, wszedł do ogrodu i cwo cbrał i skradł. Na tem tle powstał proces. Proces trwał rok. Oskarżyciel w pierwszej instancji przegrał, poczem odwołał się do Sądu Okręgowego w Chojnicach, gdzie w ub. tygodniu odbyła się rozprawa. Przybyło na nią bodaj pół wioski w roli opiniodawców. Jednakże sprawa w myśl amnestji została umorzona, zaś koszt procesu poniosą obaj sąsiedzi.

Lubiewo.

Nowy dom ozdoba wsi. Właściciel śladu towarów kolonialnych, naczyn porcelanowych i piekarni p. Niedziwicki wybudował nad główną ulicą wsi, naprzeciw szkoły powszechnej, okazały dom, który, śmiało powiedzieć można, jest ozdobą wsi. Budowę już ukończono. W domu tym mieszczą się kilka mieszkań oraz dwa sklepy. Przedsiębiorczemu piekarskiemu „Szczęść Boże”.

Los im nie sprzyjał. Do składu towarów łkciowych p. Poćwiardowski usiłował się włamać oknem nieznanymi osobnikami. Szybko stłukli, lecz mocnej zasuw okiennej nie zdążyli przełamać, a przytem widocznie przez kroki zbliżającego się przechodnia spłoszeni, wzmychnęli. Zabrali jedynie 19 książek do nabożeństwa, które znajdowały się w oknie.

Grudziądz.

Tow. gimn. „Sokół” L. Grudziądz urządza w dniu 13 i 14 bm. swe doroczne zawody kosciuszowski na przyrządach i lekko-atletyczne. Zarząd apeluje do członków swych i sympatyków o łaskawe fundowanie nagród, choćby najskromniejszych. Przyjmuje na ten cel datki choć najdrobniejsze, które składac można w składzie cukierków „Venetia” (prezes p. W. Banaszak) ul. Mickiewicza 4.

Tczew.

Zebrań Tow. Ludowego. W ub. niedzielę odbyło się zebranie Tow. Ludowego w Hali Pomorskiej przy udziale 120 członków pod przewodnictwem p. prezesa Jachimowskiego. Ks. proboszcz, patron Kupczyński wygłosił referat o misjach w Polsce, począwszy od króla Miecysława i Dąbrowki, przedstawiając prace misyjne za czasów Bolesława Chrobrego i Jagielly oraz podróże misyjne św. Wojciecha, który dotarł aż do Pomorza, gdzie został przez Prusaków zamordowany. Po referacie przyjęto 8 nowych członków oraz wybrano komitet zabawowy na mającą się odbyć zabawę taneczną. Zakończono zebranie odśpiewaniem pieśni: „Wszystkie nasze dzienne sprawy”.

Ze Szkoły Handlowej. Dyrekcja podaje do wiadomości kół zainteresowanych, że na podstawie uchwały kuratorjum, w Szkole Handlowej obowiązuje nadal, oprócz opłaty szkolnej (czesnego) w wysokości 20 zł. opłata dodatkowa, tytułem zużycia pomocy naukowych w wysokości 2 zł miesięcznie od września rb.

Kradzież kartofli z pola. Z pola jednego z pobliskich folwarków ukradziono 8 centr. kartofli.

Dolinarze wciąż jeszcze grasują. Pewnej kobiecie ze Starogardu, która czekała na pociąg w poczekalni tczewskiej 4 klasy, i podobno się cokolwiek zdrzemnęła, wyjął jej cały uciulany majątek: 480 złotych.

Walne zebranie Z. U. K. Dnia 3. bm. odbyło się walne zebranie Związku Urzędników Kolejowych Koła tczewskiego. W czasie dyskusji nad sprawą przesiedlenia niektórych urzędników kolejowych do innych dyrekcji, wywiązała się polemika, zasługująca na wyróżnienie. Dwóch mówców szczególnie pp. Tadek i Pawełczak nie rozpaczają, nie lamentowały nad losem tychże przetranslokowanych, ale użnało postępek Dyrekcji Gdańskiej za godny naśladowania. Zdanie, które wypowiedział p. Paw, w toku przemówienia: „Trudno, kto zgrzeszył, musi pokutować! Państwo dobrze wie, co robi, urzędnik państwowy musi być państwem życzliwy — a nie inaczej”, zrobiło ogromne wrażenie na zebranych. Wobec takiego obrotu rzeczy, zarząd oświadczył, że zupełnie się solidaryzuje z zebranymi i sprawę całą przedstawia przesowi dyrekcji. Na zebraniu byli obecni wiceprezes okręgowy p. Gaca oraz wiceprezes głównego zarządu p. Michalski.

O czem bydgoska Rada Miejska zapomniała!

Ostatnie posiedzenie bydgoskiej Rady Miejskiej wymaga pewnego oświetlenia. Przedewszystkiem stwierdzić musimy fakt, że nie wyjaśniono należycie ani jednego zarzutu, jakie przeciw gospodarce miejskiej opinia publiczna — nie tylko my.

W pierwszym rzędzie sprawy Komitetu Propagandy m. Bydgoszczy traktowane były tak, aby opinia możliwie niczego się nie dowiedziała. Dla tego też widocznie rewizorem rachunków owego Komitetu i sprawozdawcą był — jeden z zainteresowanych radnych. To są kpiny z zdrowego rozsądku i z przyjętych ogólnie praktyk. Wszędzie bowiem praktykuje się tak, że badanie rachunków powierza się ludziom nie zainteresowanym. O tem bydgoska Rada Miejska albo zapomniała — albo też nie miała odwagi zażądać otwarcie przeprowadzenia prawidłowej rewizji. Tego braku cywilnej odwagi dowiodła zresztą Rada Miejska podczas głosowania, przy którym bardzo znaczną większość pozostała neutralną t. zn. wstrzymała się od głosu.

Nieświadomością zasłaniać się nikt nie może, bo „ciekawe” rachunki Komitetu Propagandy kursują w odpisach po mieście, a z nich pp. radni dowiedzieć się mogli, że sprawozdawca całej prawdy im nie powiedział i owszem rzetelnie starał się chachulić.

Oświadczenie Magistratu a raczej p. o. prezydenta p. wiceprezydenta dra Chmielarskiego też niczego nie wyjaśniło. Nie było to wogóle wyjaśnienie, ale raczej lament zbolalej i słabej duszy z powodu rzekomo doznanych krzywd. Do tego lament zupełnie nieuzasadniony, gdyż zarzuty, jakie coraz głośniejsze

Kino „Corso”
DZIŚ PREMIERA! (27758)
II seria i zakończenie obrazu
„Ze kuliami Cyrku” p. t.
W Słach Szanfażysty

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 9 października 1928 r.

KALENDARZYK

Dziś: Dionizego b. m., Eleuterego.
Jutro: Franciszka Borgiasza, Wiktora.
Wschód słońca: godz. 6,16.
Zachód słońca: godz. 17,18.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH

Od poniedziałku 8 bm. do poniedziałku 15 bm. dyżurują:
1) Apteka Piastowska, Plac Piastowski.
2) Apteka Pod Złotym Orłem, Stary Rynek.

Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

Do wielu metod, jakimi staramy się wzmocnić naszą młodą państwowość, należy i metoda propagandy. Jest to dobra i prowadząca do celu rzecz, o ile się ją umiejętnie wykonuje. Ale jest to przytem i łakoma rzecz. Bo wszelka propaganda jest połączona z wydatkami, które zazwyczaj ponosi państwo. A wiadomo, że gdziekolwiek u nas otworzy się korytko rządowe, tam cisną się zaraz jeden przez drugiego amatorzy lekkiego zarobku. I wtedy propaganda dużo kosztuje, a mało jest z niej korzyści.

Odnosnych przykładów możnaby przytoczyć bardzo wiele. Mianowicie nasze „zagraniczne propagandy” kończyły się po większej części fiaskiem i.. jakby to powiedzieć.. deficytem.

Obecnie mamy znowu do czynienia z instytucją propagandową, o której najlepszych chęciach nikt nie wątpi, której zasługi są duże, ale której pech (niechcemy tego nazywać nieudolnością) działa w kierunku raczej ujemnym niż dodatnim.

Chodzi tu o loty propagandowe Ligi Obrony Powietrznej Państwa. Kończą

się one zbyt często katastrofami. Ostatnio w Łodzi podczas lotu propagandowego spadł taki aeroplan na dach fabryki, który rozbił, a obaj lotnicy zostali ciężko pokaleczeni.

Takich „lotów propagandowych” L. O. P. P. ma dużo na sumieniu. A przecież coś podobnego rzeczy samej nie pomaga, tylko jej szkodzi.

Propaganda powinna przedewszystkiem wykazywać pożytek i potrzebę danej rzeczy, i wystarczalność środków do jej zrealizowania. Rozbity aeroplan i pokaleczeni lotnicy nie są żadnym „pokazem”.

L.O.P.P., chcąc pobudzić ogół do ofiarności, powinna pokazać, że jest sprawna, że podoła powziętemu zadaniu. A do tego potrzebne są dobre maszyny i wypróbowani piloci.

Gdy tego niema, to lepiej ograniczyć się do dawnych środków propagandowych, do plakatów, broszur, odczytów i t. d. One robią też swoje, jak to widzieliśmy ze skromnych początków tej pożytecznej zresztą i pracowitej instytucji.

TEATR MIEJSKI.

Dziś ostatni raz w sezonie po cenach niższych nieśmiertelne arcydzieło Al. Fredry „Dożywocie”.

W środę jedyny **Koncert Bałałajkowy.** Czwartkowy wieczór wypelni zawsze atrakcyjna „Noc w Wenecji” J. Straussa.

W piątek odbędzie się w Teatrze Miejskim premiera sztuki, która obudziła w szerokich zastępach kulturalnej publiczności wyjątkowe zaciekawienie. Będzie nią I-sza część trylogii Rydłowskiej, zamknięta w 5 zwartych aktach p. t. „Królowski Jedynak”. Do wystawienia tego dzieła dyrekcja przygotowała się ze szczególnym nakładem kosztów i pracy. Właśnie dla lepszego wykończenia całości odbywają się już próby generalne. Wspaniałe dekoracje F. Krasowskiego są już całkowicie gotowe, kostjomy uderzają swą malowniczością i bogactwem. W głównych rolach pp.: Malanowicz-Niedzielska, Podgórska, Andrzejewski, Gliński, Kaden, Korecki, Lochman, Lapiński, Michulowicz, Preiss, Rychter, Stępowski (tytułowa), Stoma, Suchecki i Woźnik. koncepcja reżyserska K. Koreckiego.

Rosyjski Artystyczny Zespół Bałałajkowy wraz z chórem i tancerzami im. Dubrowina, wystąpi w Bydgoszczy. — W triumfalnym tournée po całej Polsce przybędzie i do naszego miasta **Słynny Rosyjski Artystyczny Zespół Bałałajkowy im. Dubrowina**, który wystąpi jedyny raz w Bydgoszczy w środę, dnia 10 października br. w Teatrze Miejskim.

— **„Urzędowy rozkład jazdy kolejowej”** wyszedł właśnie z druku. Jest on ważny od 1 października na okres zimowy 1928. Cena 4 zł. 50 gr. Równocześnie ukazał się „Wielkopolsko-pomorski rozkład jazdy” również na okres zimowy. Cena 1 zł. 20 gr. Oba rozkłady są do nabycia w księgarni N. Gieryna, Pl. Teatralny 3.

— **Rodzina Wojskowa.** Sekcja kulturalno-oświatowa urzęda w czwartek dnia 11-go października w lokalu kasyna 62 p. p. (Jagiellońska 78) o godzinie 6-tej wieczorem odczyt. Dr. Karłowska mówić będzie na temat „O pomocy w nagłych wypadkach”. Goście mile widziani. Wejście 50 gr.

— **Zarząd Kółka Rolniczego w Jachłach** przypomina o 13 października br., w którym to dniu w sali p. Trzebiatowskiego przy ulicy Saperów 21 odbędzie się zapowiedziana zabawa **dożynki**. Wstęp tylko za zaproszeniami. O ile kogoś pominięto, uprasza się o zgłoszenie u sekretarza — kierownika szkoły p. Bron. Sassa, — ul. Saperów nr. 25.

— **Na początku listopada cztery święta szkolne.** Ministerstwo Oświaty wydało zarządzenie, że dzień 3 listopada (sobota) będzie wolny od nauki szkolnej.

— **Wieczór operowej muzyki.** Jak już donosiliśmy, w nadchodzący czwartek, dnia 11 bm. o godz. 8,15 wieczorem w Kasynie Cywilnem wystąpi jedyny raz słynna pianistka **Nadieżda Korsakowa**. Każde ukazanie się jej na estradzie większych miast Małopolski, a ostatnio w Wilnie i Warszawie było prawdziwą sensacją dnia. Artystyczna gra, koncertowe wykonanie oper na fortepianie — wywoływały powszechny podziw i niebywałe zainteresowanie. Program obejmuje operę Czajkowskiego „Eufgeniusz Oniegin” i Bizeta „Carmen”. Bilety — nabyć można wieczorem w dni koncertu przy kasie.

Szkoła rolnicza Wielkopolskiej Izby Roln. w Bydgoszczy.

Dyrekcja Szkoły roln. W. I. R. w Bydgoszczy (ul. Nowodworska 50) donosi, iż w dniu 3 listopada br. o godz. 8 rano rozpoczyna się nauka na kursach wyższym i niższym.

Dzisiaj postępowemu gospodarzowi nie wystarczy tylko praktyka rolnicza, lecz konieczność życiowa wymaga od rolnika uzupełnienia swych wiadomości zawodowych w szkołach rolniczych.

To zadanie wypełnia z najlepszymi wynikami jak to rok rocznie przekonaliśmy się mogliśmy przy zakończeniu roku szkolnego podczas egzaminów, toteż szkoła rolnicza W. I. R., gdzie oprócz fachowych wiadomości z zakresu uprawy roli i roślin, hodowli i żywienia inwentarza, nawożenia, uprawy łąk i pastwisk itp., zdobędzie młody rolnik u-

miejtność czytania i pisanie w języku ojczystym i rachunków.

Dlatego mając teraz nasze polskie szkoły rolnicze, nie powinno być gospodarza, któryby nie posyłał swego syna przeznaczanego na rolnika do szkoły rolniczej po oświatę zawodową, która przyczynia się nietylko do podniesienia kultury rolniczej, ale i również tem samem do dobrobytu danego gospodarstwa oraz naszej ojczyzny.

Czesne za kurs wynosi 50 zł a przy wpisie należy uiścić na poczet tegoż 25 zł, przedłożyć metrykę urodzenia, ostatecznie świadectwo szkolne, świadectwo moralności od sołtysa lub księdza parochialnego.

Zgłoszenia przyjmuje oraz udziela bliższych informacji od godz. 9 do 14 w gmachu szkolnym dyrektor.

Jak ustrzec się grypy?

Na pozór niewinna a w gruncie rzeczy groźna choroba. — Nie wszyscy wiedzą, że jest ona i zaraźliwa. — Rozsadnikami grypy są chustki do nosa. — Zdrowi niech starannie płuczą usta i gardło. — Mieszkanie wietrzyć! — Unikać zaziębień! Hartować ciało, ale ostrożnie i stopniowo.

Kiedy, wraz z nastaniem słotnej, jesiennej pory, mnożyć się zaczynają przypadki katarów, kaszli, bólów gardła, związanych z zapalnym jego stanem, bólów reumatycznych i wreszcie sprowadzającej nieraz poważne komplikacje grypy, powstaje z natury rzeczy interesujące szeroki ogół pytanie, czy i w jaki sposób można ustrzec się zapadnięcia na niemłą i bynajmniej nie niewinną tę chorobę. Jak dalece ważnym jest rozstrzygnięcie tej kwestji, mamy dowód w krajach, gdzie grypa przybiera charakter złośliwy i nagminny, jak ostatnio w Grecji np., skąd, jak doniosły pisma, zawleczona ona została już nawet w najbliższe nasze sąsiedztwo. Niebezpieczeństwo grypy potęguje też fakt, że przebieg jej godzi często w punkty najmniej odporne w organizmie człowieka, którego zwykle, chronicznie cierpienia: płuc, serca, żołądka, nerek czy wątroby — nasilają się w sposób groźny nieraz dla życia pacjenta przy przebywaniu przez niego grypy.

Wniosek stał prosty, że należy wszelkimi dostępnymi sposobami starać się zapobiegać zapadnięciu na grypę, przeciwdziałać jej szerzeniu się epidemicznemu. Wiadomo, że grypa jest chorobą zaraźliwą, przeważnie, jak stwierdzono, z powodu rozpryskiwania się w powietrzu kropelek wydzieliny chorego na nią, wydzieliny śluzowej z nosa i jamy ustnej. Samo się więc przez się rozumie, że należy możliwie unikać bliskiego stykania się z chorymi na grypę, a podczas nagminnego panowania tej choroby unikać miejsc zamkniętych, w których zbiera się znaczniejsza liczba osób, często złożonych z osobników już chorą tą dotkniętych i tem samem roznoszących zarazę. O ile zachoruje ktoś z domowników, ważne jest, aby chustki do nosa, których używa on przy towarzyszącym grypie prawie nieodmiennie, silnym katarze, nie były rzucające byle gdzie, ale trzymane w miejscu, z którego nie mogą one się rozpryskać. Nie należy ich także odkładać po użyciu bezpośrednio do brudnej bielizny, ale bądź starannie zawiązać uprzednio w papier i dopiero odkładać, bądź, co jest najpewniejsze, mieć specjalnie przygotowany czysty kubek z przykryciem, napełniony gorącą wodą i do kubka takiego wrzucić zużyte przez chorego chustki, aby w ten sposób mechanicznie uwalniać je od tkwiących w nich zarazków, które przy zwykłym naszym trybie przechowywania bielizny chorych „w brudach”, grożą zarażeniem niemi w pierwszej linii osoby piorzącej je. Ze zaś pranie w przeważnej większości domów odbywa się w kuchni, znów więc przy tej sposobności rozpyla się w powietrzu mieszkaniarza zarazek, osiadając na produktach żywności i na rękach służącej, skąd z łatwością udziela się dzieciom i dorosłym domownikom. W razie zapadnięcia na grypę jednego z członków rodziny czy domowników, dobrze jest też, aby zdrowi płukali rano i wieczorem w celu zapobiegawczym gardło roztworem kwasu borowego i bardzo starannie po każdym jedzeniu czyścili zęby i przepłukiwali jamę ustną.

Dbanie o należyte przewietrzanie mieszkania, zwłaszcza pokoiów sypialnych, kuchni i ubikacji jest jednym z zasadniczych przykazań higieny domowej, których niezachowanie mści się w postaci łatwiejszego ulegania niedbalym wszelkim chorobom zakaźnym, a więc i grypie. Pozostaje wreszcie ostatnia bodaj najtrudniejsza sprawa uniknięcia samego zaziębiecia. Faktem jest, że najlepszą profilaktyką jest niewydelikowanie nadmierne ciała przez ubieranie się zbyt ciepło, bowiem człowiek zgrzany i spocny najłatwiej właśnie ulega przeziębieniu, nieprzyzwyczajenie ciała do opatań go i wszelkich ciepłych szalików — słowem hartowanie organizmu. Oczywiście hartowanie musi być prowadzone systematycznie i stopniowo, i nie powinno być rozpoczynane w porze słotnej. Zmywanie całego ciała codziennie zrana zimną wodą gimnastykowanie się co rano, bezpośrednio po wstaniu z łóżka, przy otwartych oknach, znakomicie hartuje organizm, czyniąc go odpornym na wszelkie zarazki, tem samem i na zarazki grypy.

Dr. S. G.

Kto już czytać nie może,
Temu Zakaszewski pomoże...

Centrala Optyczna
Bydgoszcz - Gdańska 7.
Specjalność: modne okulary
i binokle stosowane do każdego składu twarzy. (25850)

Z „Sokoła” żeńskiego.

W środę, dnia 3 bm. o godz. 8-ej wieczorem odbyło się w Resursie Kupieckiej zebranie plenarne, przy udziale przeszło 40 członków.

Zebrań przewodniczyła I. wiceprezesa p. prof. Albrychtowa. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania nastąpił odczyt p. doktorcew Dobrowolskiej o literaturze w Polsce. Prelegentka przeprowadziła podział na epoki i okresy, streściła i scharakteryzowała jej dążności i dorobki i postawiła na ich tle największych pisarzy, oraz zapoznała zebranych z treścią ich głównych dzieł. Szan. prelegentka opowiadając doskonale przedmiot literatury polskiej, potrafiła w swym doskonałym referacie przedstawić jasno to, co każdy Polak z dzieł literatury naszej wiedzieć powinien.

Długotrwałe oklaski były dowodem powszechnego zainteresowania. Osobno jeszcze przewodniczącą p. prof. Albrychtową podziękowała za tak treściwy odczyt.

W następnym punkcie odczytano komunikaty, które dotyczyły w głównej mierze zlotu wszechsłowiańskiego w Poznaniu w 1929 r. jak i ćwiczeń przygotowawczych.

W wolnych głosach poruszono między inn. sprawę ćwiczeń, a skarbniczka zabrała głos w sprawie pochodów, zaznaczając, że konieczność wymaga, by w pochodach, w których bierze udział nasz sztandar, członkinie były liczniej zastąpione jak to miało miejsce podczas ostatniego pochodu.

Po omówieniu spraw ściśle wewnętrznych i uregulowaniu składek, zamknęła przewodnicząca zebranie hasłem „Czołem”.

Zebranie okręgowe zarządów Kat. Towarzystw Robotników Polskich odbędzie się w środę, dnia 10. bm. o godz. 6 1/2 w salce Domu Katolickiego przy Farze.

Na porządku obrad **wykład p. red. Nowakowskiego** i omówienie programu „Dnia Katolickiego” 28. października.

Z powodu zbliżającego się obchodu Dnia Katolickiego przybędą na powyższe zebranie **XX. patroni** i również prezesowie Ligi Katolickiej poszczególnych parafii. Uprasza się dlatego, aby poszczególnie zarządy Tow. Katolickich Robotników Polskich w komplecie się stawiły na zebranie powyższe.

Zarząd Okręgowy.

PROGRAM W KINACH.

Kinoteatr Domu Katolickiego, ul. Miedza 2, na Wilczaku wyświetla wspaniały dramat rodzinny p. t. „Nie grzesz, matko”. Nadprogram „Wesoła menażerka”, arcyzabawna komedia w 2 aktach. Początek seansów w niedzielę o godzinie 4, 6 i 8-ej, w dni powszednie o godz. 5 i 8-ej. Ceny miejsc od 40 gr. do 1,60 zł.

KRYSTAL. Dziś niezwykle ciekawy i wspaniale nagrany film p. t. „Szaleńcy”, z Gawęcką, Szczurkiewiczem, Czaskim, Kobuszem i Starzą w rolach głównych. Udział również bierze armia polska każdej broni. Nadprogram.

NOWOŚCI „Romans arcyksięcia”, wysmienita farsa, jedna z najkomiczniejszych, przeróbka słynnej operetki „Żołnierz Marii”, z wielkiem powodzeniem wczoraj po raz pierwszy była wyświetlana. Xenia Desni, Małgorzata Kupfer i Harry Liedtke w tym najwspanialszym filmie występują w swej najnowszej kreacji. Nadprogram groteskowa komedia „Pałac się pali”!

MARYSIENKA dziś ostatni dzień wyświetla fascynujący dramat p. t. „Hrabina Paryż”, z Mia May, Janningsem i Gajdarowem w rolach głównych. Niepodzielna całość wyświetlana jest w trzygodzinnym programach.

CORSO. Dziś premiera II-ej i ostatniej seji (zakończenie obrazu „Za kulisami cyrku”) p. t. „W sidłach szantażysty”. W roli głównej amerykańska para sportsmenów France Teague i Jack Daugherty. Nadprogram „Małpa i kamienicznik”, wesoła komedia w 2 aktach.

Kto wygrał na loterji?

W 28-ym dniu ciągnięcia V klasy 17 polskiej państwowej loterji klasowej, wygrane padły na numery następujące:

2 000 zł na nr. 107948.
Po 1 000 zł na nr.: 1344 18443 33722 46001 55316 61112 62706 84365 91247 104773 106136 109119 125038 128116 132423 154358.

Po 600 zł na nr.: 20488 24706 39020 41821 45303 56044 85845 87445 95826 98953 105092 112000 113188 124471 134650 136842 140125 142403 143818 145402 146401 149013.

18. Państw. Loterja Klasowa

Główna wygrana 750 000 zł oraz dalsze wygrane po 400 tys. zł, 350 tys. zł, 150 tys. zł, 100 tys. zł, 80 tys. zł, 75 tys. zł, itd.

Cena losu 1 kl.: 1/4 40 zł, 1/2 20 zł, 1/4 10 zł. Zamówienia listowne załatwia się odwrotnie.

M. REJEWSKA, Bydgoszcz

ulica Dworcowa 17 Telefon nr. 27

Konto P. K. O. Poznań 207963. (24292)

Po 500 zł na nr.: 629 1347 4845 6699

7108 7368 7424 7645 8374 8682 8839 9073

9897 11181 11631 12184 14196 18818 18918

19620 20412 21834 25666 26783 27191 29993

32048 34831 36178 37151 37419 38899 39551

40419 41223 42508 44608 45604 49631 51438

52185 52618 53512 55521 55816 55828 49419

62115 62587 65225 65792 66598 66607 67414

68797 72769 73347 73681 73754 74258 75120

76870 76937 77132 78479 79532 82083 82242

83136 8323 83923 84248 86407 87614 87797

90440 90772 91246 91318 91766 93877 95455

95996 96270 96318 97556 97887 98244 98438

100248 100302 100384 100450 102991 105487

106635 108188 111580 117796 120469 121639

122188 123578 125174 125345 126358 126918

129763 130083 130771 133481 134837 135346

139500 139654 143184 143867 144637 144679

146476 146837 147942 150248 150675 150918

151138 151169 154815.

LOS I KLASY

18 LOTERJI PAŃSTWOWEJ

już można nabyć w kolekturze

PAWEŁ BILLERT, TORUŃ, Nowom. Rynek.

Co drugi los wygrywa!

Główna wygrana 750.000 zł.

Pozatem wygrywa: po 400.000, 350.000, 150.000

100.000, 75.000 zł, razem 87.500 wygr. i 1 premia

Cena losu: ewiartka 10 zł, pół 20 zł, cały 40 zł.

Proszę jeszcze dziś zamówić! 27048

— **Z szkoły Przemysłowo-Dokształcającej.** Z dniem 15 października br. rozpoczyna się nauka w szkole Przemysłowo-Dokształcającej dla pracowników przemysłu budowlanego, tj. murarzy, cieśli, dekarzy, zdunów, malarzy, lakierników itp.

Jak w ubiegłych latach dla udogodnienia uczęszczającym, zamiast całorocznej nauki po 8 godz., odbywa się nauka tylko porą zimową od października do marca z podwójną liczbą godzin — (16 godzin tygodniowo).

Zapisy nowych uczniów przyjmuje sekretariat szkoły, ul. Chwykowo 12, codziennie od godz. 8—12 i od 3—6 do 15 bm nie od godz. 8—12 i od 3—6 do 15 bm. **włącznie.**

— **Znalezione przedmioty.** W Miejskim Urzędzie Policynym zgłoszono znalezioną ochronę oraz ramę od szyby ochronnej samochodu. Prawo własności należy zgłosić w tymże urzędzie, ul. Grodzka 32, pokój nr. 7.

— **Przybłąkany pies.** W Miejskim Urzędzie Policynym zgłoszono przybłąkanego psa (buldoga). Prawo własności należy zgłosić w tymże urzędzie, ul. Grodzka 32, pokój nr. 7.

— **Każda pani domu** nietylko pragnie posiadać czysto wypraną bieliznę, lecz chciałaby jej także nadać zapach świeży i orzeźwiający. Kto ten cel pragnie osiągnąć i uchronić swój cenny zapas bielizny przed zniszczeniem, niechaj nie eksperymentuje różnymi nieznanymi środkami do prania. Całkowite zaufanie mieć można do znanego powszechnie od 70-ciu lat i niedoścignionego skłonnad mydła Regera, tak samo również do proszku mydlanego Regera, jaki na wielokrotne życzenia obecnie na rynek wypuszczono.

— **Włamanie do składu.** W nocy z 5 na 6 bm. około godz. 1,30 włamali się nieznanymi sprawcy zapomocą wylamania drzwi do składu p. Heleny Seehafer przy ul. Pięknej 17 i skradli 4 butelki soku oraz 1 butelkę monopolówki. Sprawcy prawdopodobnie zostali spłoszeni i nie zdążyli zabrać więcej towaru.

Zagadkowa sprawa.

Dnia 5 bm. o godzinie 11 przed południem zjawił się u p. Jana Dzionka, właściciela auto-doróżki, zamieszkałego przy ulicy Grunwaldzkiej 141, pewien nieznanemu osobnik, który zamówił doróżkę na wyjazd do leśniczówki, w stronę Inowrocława. Do książki zamówień wpisał się jako Cieszyński, nie podając imienia, ani adresu.

Auto-doróżka miała zjechać po rzekomego Cieszyńskiego o godzinie 12.40 przed restaurację p. Goncerzewicza przy Zbożowym Rynku. Punktualnie więc o tej godzinie zjechał p. Dzionek przed restaurację, gdzie zastał owego osobnika, z którym odjechał ulicą Kujawską w stronę leśniczówki.

Gdy znaleźli się już kilka kilometrów poza miastem, osobnik kazał p. Dzionkowi skreślić w las, gdzie tam — jak mówił — miał na niego czekać jego kolega.

Panu Dzionkowi wydała się cała sprawa podejrzana, zawrócił więc auto i szybko pojechał z powrotem do miasta, gdzie na ulicy Kujawskiej, gdy D. zwolnił jazdę, osobnik próbował zbiec. Szczęściem, akurat w tej chwili nadeszła patrol policyjna, przy pomocy której odwieziono go do komisariatu i tu okazało się, że jest to niejaki Bronisław Bigus, zamieszkały w Długich Mostach, pow. brodnickiego. Stwierdzono również, że Bigus miał przy sobie zaledwie 4 zł. 45 gr., która to suma nie mogła starczyć na opłacenie auta, gdyż już za tę przestępstwo, którą przejechał, należało się około 12 zł. Bigus nie chciał nic mówić w policji, ani o tem jaki był cel tej jego rzeźdżki, ani też o koleędzie, który rzekomo miał na niego czekać w lesie i to w oddaleniu od szosy. Dalsze dochodzenia wyjaśniają zapewne tę zagadkę.

Wieczór Operowej Muzyki

„Karmen i Eugoniusz Onieglin”

Nadzieży Korsakowej

slynnej pianistki w czwartek 11 bm. o godz. 8,15 w Kasyne Czwilnym.

Bilety do nabycia w dzień koncertu.

Pożyczki państwowe na budowę

długoterminowe, wszelkie plany budowlane i instalacji oraz wszelkie wnioski załatwia tanio i dokładnie (27411)

Biuro Podañ, Bydgoszcz, ul. Gdańska 41.

Napad rabunkowy.

Jak podaje p. Domachowski:
Dnia 8 bm. o godzinie 17-jej na szosie pomiędzy Oplawcem a Smukalą dokonano napadu na inkasenta Powiatowej Kasy Chorych, ~~A~~żego Domachowskiego, zamieszkałego przy ulicy Dąbrowskiego 14. P. D. jadąc na rowerze został w ciemności uderzony jakimś tępym narzędziem w głowę tak, iż stracił przytomność, a gdy się ocucił spostrzegł brak gotówki około 100 zł. i rewolweru, które mu sprawcy zabrali. Przybywszy do Bydgoszczy, zgłosił się do lecznicy w celu opatrzenia rany, a następnie o godzinie 23.50 powiadomił policję. Roweru sprawcy napadu nie skradli p. D. Dochodzenia w toku.

Zebrańie Polskiego Str. Chrześ. Demokracji koła Wielkie Bartodzieje odbędzie się w sobotę dnia 13 bm. o godzinie 7 wiecz. w lokalu p. Wicka Kujawskiego przy ul. Fordońskiej 1.
Jako referent przybędzie p. Nowakowski redaktor „Dziennika Bydgoskiego”.
O liczne i punktualne przybycie członków i sympatyków prosi Zarząd.

Zebrańie Pol. Str. Ch. Demokracji koła Małe Bartodzieje (Zimne Wody) odbędzie się w niedzielę dnia 14 października 1928 o godz. 2.30 w lokalu p. Scherbartha przy ul. Toruńskiej.

Bardzo treściwy i pouczający referat wygłosi prezes okręgowy p. red. Bigoński.

O liczny udział jak członków tak i sympatyków prosi Zarząd.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Walne zebranie Tow. Czytelnia Ludowych odbędzie się w czwartek 11 bm. o 7.30 wiecz. w Szkole Dworcowej, ul. Dworcowa. Na porządku obrad sprawozdania: sekretarza, bibliotekarza i skarbnika oraz wybór nowych członków zarządu.

„Halka”. W środę, dnia 10 bm. o godz. 7.30 wieczorem w lokalu przy ul. Wały Jagiellońskiej 5, zebranie miesięczne. Zaprasza się tak członków czynnych jak i nieczynnych. Sprawy nader ważne są do omówienia, wobec czego przybycie wszystkich druhów konieczne.

Towarzystwo Filatelistów. Zebranie w środę 10. bm. o godz. 19.30 w Domu Parkowym ul. Św.

Koło Amatorskie im. Bożysławskiego. Dziś we wtorek o godz. 7.30 próba u Kleinerta. Zaznacza się punktualność!

Sokół III. Zapowiedziane na dzisiaj posiedzenie plenarne gniazda nie odbędzie się, z powodu remontu sali posiedzeń. Posiedzenie to odbędzie się dopiero za tydzień.

Trójcy. Doroczne walne zebranie w dniu 17. bm. w wyżej wymienionym lokalu. W razie braku wymaganej statutem ilości obecnych, otwarcie obrad nastąpi pół godz. później bez względu na ilość członków. Goście mile widziani.

Koło śpiewu „Odrodzenie”, Bielawy, daje do wiadomości swym członkom, że odąd będzie odbywać swe lekcje i posiedzenia miesięczne w salce przy nowo budującym się kościele parafjalnym Św. Wincentego à Paulo, wchód z ul. Ossolińskich. Pierwsza lekcja jutro, 10 bm. o 7.30 wieczorem.

Klub muzyczny „Bandonja”. Dziś we wtorek lekcje u p. Kalinowskiego, Warszawska 15 o godz. 7.

Tow. Powst. i Wojaków Jachcice. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę wieczorem o godz. 6.30 w sali posiedzeń. Ważne sprawy.

DZIAŁ GOSPODARCZY.

Zachodniopolskie Towarzystwo Kredytowe Miejskie.

Założone z inicjatywy Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu „Zachodniopolskie Towarzystwo Kredytowe Miejskie” rozpocznie w tych dniach swą działalność. Statut został już w zasadzie przyjęty przez Ministerstwo Skarbu i Sprawiedliwości; po dokonaniu ostatecznych formalności Towarzystwo przystąpi do przyjmowania wniosków kredytowych.

Pożyczki hipoteczne udzielane będą jedynie na **nieruchomości miejskie, dające stały dochód**; budynki fabryczne nie mogą być opożyczane. Narazie przewiduje się pożyczki w 8-procentowych **listach zastawnych**, przyczem przewidziana jest poza 8 stopą procentową — amortyzacja 2%, tak, że pożyczki zamort.ują się w 20 latach. Kredyty hipoteczne jak i listy zastawne brzmieć będą na złote w złocie. Przedwczesna spłata długów w listach zastawnych będzie możliwa każdego czasu, w gotówce jedynie za zezwoleniem Towarzystwa. Jedynie domy mające wartość szacunkową co najmniej 20.000 złotych mogą być opożyczone. Maksymalna granica opożyczenia wynosi 50% taksy.

Wszelkie prace przygotowawcze około założenia nowego Towarzystwa oraz zorganizowanie biur tegoż uskutecznił Komunalny Bank Kredytowy, który też czyni starania około ulokowania poważniejszego pakietu listów zastawnych. Spłata hipotek zwaloryzowanych miejskich, które w myśl ustawy Zollowskiej płatne są 1 stycznia 1929 r. dzięki nowemu Towarzystwu nie natrafi zatem prawdopodobnie na większe trudności.

Rada Nadzorcza Zachodniopolskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego odbyła pierwsze swe posiedzenie 27 września w Poznaniu. Prezesem Rady został prezydent m. Poznania C. Ratajski, wiceprezesem radca Jan Słomiński, sekretarzem Nawrocki z

Grudziądz, zastępca sekretarza W. Widuch z Katowic; pozatem członkami Rady są dyr. Bugzel z Poznania, inż. Janicki z Bydgoszczy, Komarnicki z Inowrocławia, Kosteński z Gniezna, radny Pluciński z Poznania, Sokołowski z Bydgoszczy, Ratajczak z Poznania, dr. Wojda z Torunia.

Zarząd Towarzystwa tworzą dyrektorzy Komunalnego Banku Kredytowego pp. Tadeusz Adameczewski i Tadeusz Michciński.

Biuro Towarzystwa znajduje się w lokalach Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu, który celem ułatwienia nowej instytucji pierwszych kroków, stawia jej na początek bezinteresownie lokale swe do dyspozycji.

Ulgowe stawki celne na jedwab sztuczny.

W myśl rozporządzenia Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 14 sierpnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 699), które weszło w życie dnia 31 sierpnia br. ustanowione zostały następujące stawki celne na jedwab sztuczny:

- Poz. targ. celn. 185 p. 3 Jedwab sztuczny:
- a) I. nitkowany, niebarwiony — cło od 100 kg. zł 4.290;
 - II. nitkowany, niebarwiony, sprowadzany do dalszego przerobu za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu — cło od 100 kg. zł 1.430;
 - b) I. nitkowany, barwiony, wszelki nitkowany więcej niż 2 razy — cło od 100 kg. zł 5.460;
 - II. nitkowany, barwiony, wszelki nitkowany więcej niż 2 razy, wszystko sprowadzane do dalszego przerobu za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu — cło od 100 kg. zł 1.820.

W związku z tem Izba Przemysłowo-Handlowa komunikuje, iż celem korzystania z ulgowych stawek celnych należy wnieść odpowie-

dnie podanie do Ministerstwa Skarbu przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu za pośrednictwem Wojewódzkich Wydziałów Przemysłowych. Ulgowe stawki celne będą stosowane tylko do jedwabiu bemberskiego (tj. wyrabianego w fabryce jedwabiu sztucznego I. W. Bemberg) i tylko w wypadkach sprowadzania go na potrzeby przemysłu pończoszniczego, przyczem podania o ulgi celne winny być składane przez firmy przemysłowe.

Równocześnie Izba wyjaśnia, że przy sprowadzaniu jedwabiu sztucznego z państw, które zawarły z Polską traktaty handlowe, ubieganie się o zastosowanie ulgowych stawek celnych jest zbyteczne, gdyż jedwab sztuczny, pochodzący z powyższych państw, korzysta ze stawek konwencyjnych (Monitor Polski nr. 174 poz. 356 z roku 1928) niższych od stawek ulgowych autonomicznych (pod warunkiem przedstawienia świadectwa pochodzenia).

Spadek cen mąki w stolicy.

Ostatni urzędowy cennik komisarza zniżkę cen kasz: perłowej z 85 do 82 rządu na miasto Warszawę wykazuje groszy, pęczaku i jęczmiennej z 60 do 56 gr, gryczanej białej z 1,25 zł do 1,20 zł, palonej z 1,35 zł do 1,25 zł. Staniała również mąka żytnia z 65 do 62 gr za klg. oraz cebula z 34 do 32 gr za klg.

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 8. 10. 1928 roku.
płacono za 100 kg. w zł.

Żyto nowe	31,75—32,50
Pszonica nowa	37,75—39,75
Jęczmień przemiałowy	33,00—34,00
Jęczmień browarowy	35,00—37,00
Owies	30,75—32,25
Mąka żytnia 85 proc.	47,25—00,00
Mąka żytnia 70 proc.	45,25—00,00
Mąka pszenna 65 proc.	58,75—62,75
Otręby żytnie	25,50—24,50
Otręby pszenne	26,00—25,00
Rzepak	00,00—00,00
Groch polny	48,00—49,00
Groch Viktorja	62,00—67,00
Groch Folgera	61,00—66,00

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 8 października 1928 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	00,00—66
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	98,00—00,00 (za 1 dolar.)
6 proc. listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt.	28,25
5% Pożyczka premj. serja II	93,00—00
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna	117,00—000
Bank Związku Spółek Zarob.	80,—
Cegielski H. I. em.	00,00—46,00
Hartwig Kantorowicz I em.	80,00
Lubań, Fabr. przet. ziemn. I—IV em.	—83,00
Dr. Roman May I em.	000—118,50

Tendencja. spokojna.

Giełda warszawska

dnia 8 października

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. poz. inwest.	119,00	120,00	119,75
5-proc. poz. premj. dol.	000,00	094,75	095,50
5 proc. poz. kon.	000,00	000,00	067,00
6 proc. poz. dol.	000,00	000,00	000,00
10-proc. poz. kol.	000,00	000,00	103,25
5-proc. poz. kol. konw.	000,00	000,00	061,10

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—175,00
Bank Handlowy	000,00—120,00
Bank Zachodni	00,00—32,50
W. P. F. Cukru	57,50—58,00
W. T. Węgla	102,00—104,00
Nobel	29,00—00,00
Lilpop	38,00—38,25
Modrzewjów	38,50—39,00
Ostrowieckie Zakłady	000,00—122,00
Pocisk	00,00—08,50
Rudzki	42,00—43,00
Starachowice	51,25—52,00
Zawiercie	20,25—20,00
Borkowski	00,00—17,00

Bank Polski płacił w dniu 9. X. za:

dolary amerykańskie	8.85—8.84 zł
funtury szterlingów	43.06 „
franki szwajcarskie	170.93 „
franki francuskie	34.70 „
marki niemieckie	211.24 „
guldeny gdańskie	172.17 „
szylingi austriackie	124.93 „
liry włoskie	46.54 „
korona czeska	26.31 zł

Wszelkie cierpienia natury reumatycznej i gościcowej oraz nerwobóle uśmierza i usuwa **ICHTIOMENTOL**

Żądać wszędzie! Żądać wszędzie!

(24554)

Trzylampkowy radjo-odbiornik jako **bezpłatną premię** uzyskał numer 819. Co miesiąc wylosowuje się jedną **premię bezpłatnie**. Każdy, który kupił cokolwiek w poprzedzającym miesiącu, bierze udział.

Centrala Optyczna St. Zakaszewski, Bydgoszcz ul. Gdańska 7. (27778)

Jest Pan nerwowy? Wtedy zażądaj Pan naszych dokładnych wskazówek do zdrowych i mocznych nerwów. (23839)

Dr. Gebhard & Co., Gdańsk 12 odd.

SILVANA

Najlepszy zegarek szwajcarski

Precyzyjny! (26903) Elegancki!

Osiedliłem się w Strzelnie

Jan Borowicz

27787 **adwokat**

Strzelno, Rynek 75. Telefon 4.

OPRAWĘ KSIĄZEK oraz wszelkie prace wchodzące w zakres introligatorstwa wykonuje starannie, szybko i tanio **introligatornia DRUKARNI BYDGOSKIEJ Sp. Akc.** (Wyd. „Dziennika Bydgoskiego”) ul. Poznańska 30.

DYREKCJA SZKOŁY HANDLOWEJ w ZBASZYNIU ogłasza niniejszem **konkurs** na posadę **nauczyciela** w Szkole Handlowej.

Pobory według pragmatyki nauczycielskiej szkół zawodowych wzgl. według umowy.

Reflektuje się tylko na kandydatów z ukończonymi studjami dla szkół handlowych oraz praktyką zawodową i nauczycielską.

Zgłoszenia należy nadesłać do dnia 25 października 1928 pod adresem Przewodniczącego Komitetu Szkoły Handlowej p. L. Kromskiego w Zbąszyniu, ul. Senatorska 8. (27784)

Komitet Szkoły Handlowej: (—) Leon Kromski.

Napisowy wiersz tusty 20 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo — i, w, z, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobnie ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

POLECENIA

Kanapy leżanki
i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, Wełniany Rynek, 5/6, róg Podgórznej. 22625

Informacje
i wywiady ze wszystkich miejscowości załatwia Biuro wywiadowcze Bydgoszcz Jagiellońska 14. II. (15072)

Maszyny
do szycia i przybory w wielkim wyborze poleca najtaniej A. Wasielewski, Bydgoszcz, Dworcowa 18. 27766

Do katalogów
prospektów towarowych, reklamy itp. dostarczamy klisze graficzne z własnych lub nadesłanych rysunków. Projekty na żądanie. Przejrzystość do kin. Werba, Bydgoszcz, Łokietka 19. 27773.

Introligatorskie
prace, pozatem kartonáže do towarów, pudełka, schowki sklepowe i wszelkie inne opakowania dostarcza Werba, Bydgoszcz, Łokietka 19, tel. 1110. 27797

Plakaty
napisy-wycinanki figurów-tabczki cen, tektury kolorowa, manekiny do dekoracji okien wystawowych w artystycznym wykonaniu dostarcza szybko i odwrotnie Werba Zakłady Artyst. Ry-sownictwa, Łokietka 19. Telefon 1110. 27796

Wielki wybór
majątków miejskich, wiejskich, młynów i interesów handlowych poleca „Stella” Dworcowa 64. (15394)

Dom
11 ptr. w Toruniu, 2 składy, duży ogród, dochód miesięczny 500, cena 60 tys. „Felicitas”, Bydg., Świętojańska 6. 27525

Agentura Dóbr
„Polonia” poleca: Majątki ziemskie, gospodarstwa, młyny, fabryki, domy dobrze się rentujące, oraz wile na korzystnych warunkach, celem kupna, zamiany i dzierżawy. West-falewski, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 17, telefon 698. 15391

Sprzedam
zaraz moje gospodarstwo w Osieku, pow. Wyrzysk, 11 mórg ziemi dobrej, przy dworcu, wtem plac budowlany, dwa domy, obszerny chlew, duża stodoła i podwórze przyległe, morga ogrodu owocowo-warzywnego. Reflektanci z odpowiednią gotówką mogą się zgłosić. Agnieszka Kesowa, Wronki, Rynek 170. (27752)

310 mórg
resztówka, prywatne, dom 10 pok., park, 10 minut od miasta, 7 km od Bydgoszczy za 108 000 zł gotówką na sprzedaż. Grundtke, Bydgoszcz, Sniadeckich 33 róg Dworcowej. 15381

Baczości!
Z powodu wyjazdu sprzedam natychmiast dom z kolonjalką, piekarnia, interes 5 pokoi wolne, nadaje się na rzeźnictwo 20.000 zł, na odpowiedź znaczek. Gackowski, Świecie Szeroka II. 27714

Młyn parowy
na Pomorzu, przemiał 150 ctr., najnowszej konstrukcji, z elektr. oświetleniem, w bardzo bogatej okolicy. Do tego gospodarstwo 40 morgowe z żywym i martwym inwentarzem, budynki masywne nowe, na sprzedaż. Cena 160 tys., wpłaty 100 tys. zł. Zgł. do Dz. Bydg. pod „P. M.” Pośrednictwo wykluczone. 27754

Kamienica
w Bydgoszczy 2 piętr., oficyna, ogród 60.000 zł wpłaty 40.000 zł, 2 piętr. komfortowa w centrum 150 tys. wpłaty 100 tys. zł, 3 ptr. handlowa 4 składy 120 tys. wpl. 100 tys. zł, 2 piętr. handlowa 2 składy 60 tys. gotówka, jak wiele innych domów od 20 do 300 tys. zł. „Rolpol”, Bydgoszcz, Gamma 2. (15397)

Gospodarstwo
53 mórg pszennej ziemi, budynki masywne przy szosie, do kolejki 2 km, przy wpłacie 15.000 zł sprzedam „Rolpol” Bydgoszcz, Gamma 2, na odpowiedź znaczek. (15398)

Domy
mniejsze i większe poleca pośrednictwo „Ostoja” Dworcowa 59. (27762)

Okazja
dom parterowy, mórg ogrodu, w pobliżu Placu Poznańskiego, cena 13.000, wpłata podług umowy. „Felicitas” Świętojańska 6 27746

Skład
kolonjalny z towarem i mieszkaniami na sprzedaż. Doliński, Zbożowy Rynek nr. 1. 27771

Skład
kolonjalny z towarem i urządzeniem w dobrym położeniu sprzedam. Adres wskaże filija Dzien. Bydg. (15371)

Majątki
250 mórg 120 tys., wpłaty 80 tys., 420 mórg 350 tys., wpłaty 200 tys., 480 mg. 260 tys., wpłaty 140 tys., 600 mórg 350 tys., wpłaty 200 tys., 1150 mórg 500 tys., wpłaty 300 tys., 2200 mórg 950 tys., wpłaty 550 tys. jak wiele innych na bardzo dogodnych warunkach sprzeda „Rolpol”, Bydgoszcz, Gamma 2. (15396)

Młyn
wodny, przemiał 100 ctr., do tego 100 mórg ziemi buraczanej, zabudowania I kl., elektryczność, stacja w miejscu, cena 125.000 zł, wpłaty 50—60.000 zł. Zgł. Kieliszek Łomżyński, Bydgoszcz, Plac Piastowski 12 15383

Młyn
parowy, przemiału 350 ctr. na dobę, 8 par wale z automatycznym urząd. cena 250.000 wpl. 120 tys. zł. Młyn wodny, 2 pary wale, przemiał 150 ctr. na dobę w tem 60 mórg ziemi bez konkurencji, cena 160.000 wpłaty 90.000 zł poleca „Stella”, Dworcowa 64. 15392

Dom
parterowy, blisko Placu Poznańskiego, cena 12.000, wpłaty 8000. „Felicitas”, Świętojańska 6. 27747

Skład
kolonjalny, 3 pokojowym mieszkaniami, z towarem lub bez korzystnie sprzedam. Wiadomość w Dzien. Bydgoskim. 27757

Dom
nowoczesny 2 piętrowy, w centrum cena 75.000 zł, dom 2 piętr. z komfortem z interesami, cena 100.000 i dużo innych poleca „Stella”, Dworcowa 64. 15393

Samochód
Ford otwarty, rocznik 1927 mało używany w dobrym stanie, gotowy do jazdy z powodu parcelacji majątku za korzystną cenę do nabycia. Urbanowski Bobowo domena, telef. 2, pow. Starogard. (27735)

Zakład fotograficzny
sprzedam lub wydzierżawię. Zgł. do filii Dz. Bydg. pod „Zakład”. (15387)

Motocykl
R. S. A., 10 HP. z przy-czepką, zapasowym kołem, nowy model sprzedam. = Oglądać: Bunn-Łabicki, Gdańska 68. (15349)

Kamienie młyńskie!
Francuzi 4 stopowe w bardzo dobrym utrzymaniu sprzedam Fr. Rook, Leśna-Jania, poczta i stacja kolej. Smętowo. (27711)

Okazyjnie
sprzedam auto 6 osobowe „Apollo” w dobrym stanie. Grudziądzka 4, Pachowicz. (27731)

Buty
długie wielk. 32x6 nowe na sprzedaż. Gdańska nr. 108. Cena 45. (27788)

Kuchnia
nowa tanio na sprzedaż. Sowińskiego 2. 27742

Bufet
kredens i kuchnia tanio na sprzedaż Poznańska 4, stolarnia, podwórcze (27743)

Nowy aparat
3 lampk. głośnikiem, akumulatory, cewki antena za 275 zł sprzedam Jagiellońska 37, I ptr. pr. (15359)

Motocykl (27726)
gotów do jazdy za 800 zł sprzedam. Wiad. telef. 1505 między godz. 14—15.

Fokowe
damskie prawie nowe futro sprzedam tanio. Pomorska 3, parter lewo. (15401)

Tanio
sprzedam kompl. jadalną dębową, dobrze utrzymaną. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „M. Nakło”. (15390)

Sprzedam
duży koc futrzany samochodowy i walizę. Niedźwiedzia 4, skład. (27479)

Blurko
męskie z tresorą (antik), szafa do rzeczy, maszyna do szycia Singera prawie nowa na sprzedaż. Gdańska 85, I ptr. prawo. (27793)

Wóz
myśliwski (Jagdswagen) 6 siedzeniowy prawie nowy fabrykat Zimmermann, Berlin, na sprzedaż. Bydgoszcz, Dworcowa 47. 15395

Aparat
fotograficzny, portfelowy 9 x 12 P. E. K. obiektyw Zeiss 4, 5/13, 5 Compur na klisze i film płaski, luksusowe wykonanie, korzystnie do nabycia. „Iro” Hermanna Frankego 3. 27765

Kto sprzeda
mówiącą papugę dobrze zaplacc. Zgłoszenia do filii Dz. Bydg. Grudziądz pod „Papuga”. 27782

Pies (27725)
ostry, wilk i wózek ręczny cztero kołowy tanio na sprzedaż. Gdańska 88.

Foxterrier
prawdziwy, młody zaraz na sprzedaż. Wileńska 9, I ptr. lewo. (27777)

KUPNA
Kupię
mały domek z wolnym mieszkaniem w Bydgoszczy najwyżej 30 min. od dworca. Of. pod „B. W.” do Dz. Bydg. (27721)

Kupię
za gotówkę jadalną i gabinet. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „Meble”. (15389)

LEKCJE
Uczennica
kl. VII gimn. hum. poposzukuje lekcji prywatnych. Zgłoszenia Janina Bankowska, Brzozowa 82. Z podaniem warunków. 27730

POSADY WOLNE

Pomocnik
fryzjerski dzielny w swym zawodzie potrzebny zaraz. Zgłoszenia Witkowski, ul. Kollataja 11, parter pr. 27799

Agentów
do odwiedzania rolników w powiatach bydgoskim, wyrzyskim i chojnickim na artykuły pierwszej potrzeby poszukuje się. Zgł. do filii Dzien. Bydg. pod „Słońce 333”. (15346)

Panowie i panie
do zwiedzania prywatnej klienteli po miastach i wioskach na bardzo pokupne, pożądane i zaprowadzone artykuły poszukiwani. Wysokie zarobki zapewnione. — Prospekty darmo. Wytwórnia Chemiczna Bydgoszcz, Promenada 12. (15357)

Czeladnik
zdusiński zaraz potrzebny. Podgórzna 9a. (27764)

Młody
pomocnik fryzjerski dzielny w swym zawodzie poszukiwany. St. Meier, Pomorska a 52 a. 15374

Zaraz
poszu kujemy miejscowych jak i zamiejscowych rysowników kreślarzy na plakaty, etykiety, reklamy, klisze na stałą lub też pozadomową pracę. Pró-bne prace pożądane. Werba, Bydgoszcz, Łokietka nr. 19, zakłady art. rysownicza reklam. 27772

Pomocników
malarskich poszukują Graczyk i Mroczek, Pomorska 65. (15373)

Dobra krawcowa
która gustownie szyje płaszcz poszukiwana zaraz. Restauracja Wielkopolska, Dworcowa 32. (15355)

Pomocników
malarskich poszukuje. Dr. Em. Warmińskiego 17. (27750)

Młoda panie
z ładnym charakterem pisma i umiejącą pisać na maszynie jako pomocniczą siłę do prac biurowych zaraz poszukuje. H. M. Schulz, Gdańska 15. (15384)

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Hetmańska 14 a, I. 27741

Przyjmie
2 tapicerów zaraz Warsztat tapicerski, Nakielska 1, Sajkowski. (27744)

Chłopaka
uczniwego do posyłek od 14—15 lat. Zgł. Freitag, ul. Kościuszki 56. (27736)

Paniątka
do składu obuwia potrzebna. Fudziński, Szpitalna 5. (27759)

Młoda
służąca potrzebna. Górski, Plac Poznański 5. (27768)

Dzie wczę
do dzieci poniżej lat 16 może się zgłosić. Długa 66. Fabryka Czekolady. 27767

Potrzebna
panienka do robienia pończoch i swetrów. Zgłosz. przyjmuje A. Wiśniewski, Dworcowa 33. 27719

Służąca
potrzebna do wszystkiego. Świętojańska 14, parter lewo. (15350)

Służąca
z wioski, uczciwa, czysta, pracowita potrzebna od 15. bm. Adres wskaże Dz. Bydg. (15352)

Robotnik
rolny kawaler potrzebny zaraz. Świadcetwa wymagane. Gdańska 40, I ptr. lewo. 15395

Poszukuje
zaraz młodziej uczciwej dziewczyny do lekkich robót. Zgł. od 4—6 p. p. Gdańska 130, III p. (27749)

Dziewczyny
do pracy do lat 18 mogą się zaraz zgłosić. T. Bytomski, fabryka zabawek, Dworcowa 15a. (27794)

Dziewczę
do dzieci i wszelkich prac domowych zaraz potrzebne. Zgł. ul. Kujawska 125, I p. (27789)

Dziewczyna
od 16—17 lat do szycia potrzebna. Józef Lewandowski, Wełniany Rynek nr. 15, II p. prawo. (27790)

Dziewczyna
do wszelkich prac potrzebna. Sienkiewicza 8, I l. 15380

Służąca
uczciwa do wszelkich prac domowych jest potrzebna od 15. X. Zgł. od 5—7 po południu. Dworcowa 31 a, parter pr. (27729)

Służąca
uczciwa, pilna, skromna najchętniej ze wsi do wszelkich prac domowych i gotowania, kochająca dzieci potrzebna zaraz. Hoffmanowa, 20-go Stycznia II. (27792)

Służąca
potrzebna zaraz. Świętojańska 16, I piętro prawo. (15372)

Poszukuje
od 15. X. br. dwie służące do wszystkiego z bardzo dobrym gotowaniem i do dzieci czystą i wesołą. Zgł. Plac Teatralny 18. Skład delikatesów, Piltz. 15388

Służąca
najchętniej ze wsi potrzebna. Skład kolonjalny. ul. Ugory 48. (27737)

Dziewczyna
silna do kuchni potrzebna. Restauracja Rios, Długa 53. (27723)

Służąca
do wszystkiego z dobrym gotowaniem potrzebna zaraz. Dworcowa 67. Jądodajnia. (15370)

Służąca
uczciwa i dobrze polerona do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna zaraz. Kiedrowska, Długa 64 (Drogerja). 27789

Potrzebne
4 kobiety do kopania kartofli. Bożyńkowo-Młynki stacja Maksymilianowo. 27740

Ucznia
poszukuje zaraz Drogerja „Kosmos” Bydgoszcz, ul. Dworcowa 19 a. 15242

POSADE POSZUKUJĄ

Monter
samodzielny, kotlarz miedziany, spawacz, na cukrownię, gorzelnię, oraz instalacje, ogrzewanie, wodociągi. gaz poszukuje pracy w tym zakresie. Zgł. Bydgoszcz, Orła 47, Rasiński. 27720

Kawaler
mistrz piekarski i cukier-niczy, poszukuje posady do samodzielnego prowadzenia zaraz lub później. Zgł. do Dz. Bydg. pod „27709”. (27709)

Pomocnik
młody, branży kolonjalno-restauracyjnej poszukuje posady zaraz lub później. Łask. zgł. do filii Dzien. Bydg. pod „Dobre swiadcetwa”. (15361)

Były
urzędnik gospodarczy lat 31 poszukuje od 1. I. ewtl. 1. I. V. 29. posady w przedsiębiorstwie handlowo-zbożowym itp. Zgł. piśm. pod „838.14” do „P. A. R.” Bydgoszcz, Dworcowa 72. 27775

Młodszy technik
dentystyczny poszukuje posady od 1. XI. lub później. Of. do filii Dzien. Bydg. w Grudziądzu pod „Technik”. (27785)

DZIERŻAWY

Skład
kolonjalny dobrze zaprowadzony, obszerny, do którego można jeszcze dołączyć towary krótkie lub białawy, z mieszkaniami 2 pokoje i kuchnia w dużej wiosce kościelnej z powodów rodzinnych do wydzierżawienia. Do przejęcia potrzeba 2.500 zł. Na odpowiedź znaczek załączyć. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod nr. „811”. (27715)

Poszukuje
dzierżawy gospodarstwa 50—70 mórg dobrej ziemi z inwentarzem lub bez, miejscowość obojętna. Zgłoszenia pod „M. L.” do agentury Dzien. Bydg. Nakło. (27783)

Dzierżawy
majątków i gospodarstwa poleca „Ostoja” Dworcowa 59. (27763)

Skład
na każdą branżę, obszerne mieszkanie, rynek w Nakle, tanio oddam. Osada, Królowej Jadwigi 13. 15378

MIESZKANIA

Mieszkania
2 pokojowe, roczny czynsz 4 pokój, w centrum korzystnie wskaże. „Norma” Gdańska 24. (15399)

Poszukuje
2—3 pokojowe mieszkanie, panna która zamierza wyjść zamaż, czynsz podług umowy. Of. pod „G. F.” do Dz. Bydg. (27727)

Mieszkania (27761)
1 pokój z kuchnią z rocznym czynszem, 2 pokoje z rocznym czynszem, 3 pok. z półrocznym czynszem, 4 pok. komfortowe próżne i z meblami wskaże „Ostoja” Dworcowa 59.

Portierstwo
fabryczne z mieszkaniem zamienię na 3 pokojowe lub 2 pokoje duże z kuchnią Zgłosz. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (15375)

Poszukuje
1—3 pokoje z kuchnią, wprost od gospodarza, zaplacc komorne za rok z góry. Hetmańska 25, R. Ropiński. 15386

POKOJE

Pokoju
umebl. z niekremującym wejściem poszukuje w okolicy Placu Kochanowskiego, Chodkiewicza, Gdańskiej. Oferty pod „W. 100” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (15374)

2 umeblowane
ubikacje biurowe na 1 piętrze, w centrum do wynajęcia. Zgłoszenia Carl Recek, Gdańska 38. 27751

Pokój
umebl. do wynajęcia. Wiadomość w Dzien. Bydg. 27659

Wspólny
pokój dla pana tanio do wynajęcia. Garbary 24, I ptr. lewo. (27756)

Pokoju
umeblowanego z oddzielnym wejściem poszukuje. Zgłosz. pod „L. 77” do Dz. Bydg. (27745)

Pokój
umebl. w centrum miasta poszukuje solidny pan od 15-go. Zgł. do filii Dz. B. pod „A. L.” 15379

MATRYMONJALNE

Kawaler
lat 29, rzemieślnik na stałej posadzie państwowej pragnie zapoznać pannę do lat 28. Zgłoszenia do Dzien. Bydgosk. pod „I. K. 29”. (27728)

Panny (15398)
szatynka lat 19 i blondynka lat 21, wykształcone, gospodarke z lepszej rodziny pragną zapoznać panów w celu matrymonjalnym. Of. z fotografją proszę do filii Dz. Bydg. pod „W. W. 555”.

RÓŻNE

Za przesłane
nam serdeczne życzenia w dniu naszych złotych godów małżeńskich w pierwszym rzędzie deputacji cechu krawieckiego i wszystkim krewnym i znajomym składamy najszersze podziękowanie. Janostwo Knorkowie. (27791)

200 zł.
pożyczki poszukuje się na dobry procent. Spieszne of. pod „II. M.” do Dz. Bydg. (27748)

Zgubiono
8. bm. brązową skórzana tekę z książkami. Znalazcę proszę oddać za wynagrodzeniem. Św. Trójcy nr. 12 e, I ptr. lewo. (27724)

Furmanki
cieżarowe i rolwozowe przy tanim obliczeniu poleca E. Jeske, Okole, telefon 1776. (27588)

Oblady
smaczne z trzech dań 1 zł, śniadania 60 gr. kolację 1 zł, kuchnia wysmienita. Restauracja Hotelu Rios. 22176

Zgubione
papiery wojskowe na nazwisko Bartuła Andrzej unieważniam. (15370)

Zagubioną
książkę wojskową na nazwisko Aleks. Kochański unieważniam. (15349)

Unieważniam
zagubioną książeczkę wojskową i dokumenta osobiste na nazwisko Bronisław Józwiak, Dolina 25. 27289

Patrzebny
dla samodziel. prowadzenia robót żelazo-betonow.

podmajster
dobrze czytający rysunki i dobry, oszczędny organizator. Of. kierować: Warszawa, Hotel Saski, pokój nr. 84. M. I. (27452)

Biały mak

większą ilość kupuje „Lukullus”, Bydgoszcz ul. Poznańska 28. Telef. 1670. (27760)

Torfu

większą ilość do bieżącej dostawy poszukuje 27774

„Oswa”
fabryka płyt klej. Bydgoszcz.

Majątek

360 mórg dobrej ziemi, budynki masywne, inwentarz kompletny, cena 150 tys., wpłata 90.000 zł. — 130 mórg, budynki mas., cena 75.000, wpłata 50 tys. zł i dużo innych korzystnie na sprzedaż. Jan Dembek, Nowe (Pomorze), ul. Sadowa 6. (27730)

Teraz stosowny czas na sadzenie.

Drzewa owocowe
jak: jabłonie, grusze, czereśnie, wiśnie, śliwy, brzoskwinie i morele, maliny, agrest i porzeczki, orzechy włoskie i laskowe, sadzonki szparagowe, truskawki, drzewa i krzewy ozdobne, byliny, wiele wybór w najlepszej jakości poleca Robert Böhme T. z o. p. Bydgoszcz, Jagiellońska 57. Telefon 42. 27761

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą
St. Banaszak,
 obroca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20390)

POLECENIA

Meble

wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach poleca Andrzej Nowak, Welniany Rynek 5/6 róg Podgórnjej. (6230)

Fasonowanie
 kapeluszy damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/23. (13081)

Leżanki
 kanapy i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, Welniany Rynek 5/6, róg ul. Podgórnjej. 6440

SPRZEDAŻE

1230 mórg.
 Majątek, ziemia pszenna drenowana, dom w parku, 9 pokoi, budunki maszynowe nowe, 22 konie, 65 bytła, 100 świń, martwy kompl. z parowym garniturem, komunikacja wspaniała, przy wpłacie 360.000 sprzedam 450 mórg pszennej ziemi blisko dużego miasta wpłaty 150.000 zł. — 300 mórg pszennej ziemi, wpl. 100.000 lub zamiana na kamienicę dochodową. — 280 mórg resztówka, piękna rzecz, 200.000 zł lub zamiana na kamienicę. — 160 mórg resztówka, wspaniała rzecz, dworek 8 pokoi w parku, 120.000 zł i moc innych obiektów poleca biuro Pogoń Bydgoszcz, Dworcowa 80, telefon 1815. Znaczek na odpowiedź.

Dom
 z wolnem mieszkaniem i ogród za 11.000 zł sprzedam Sokołowski, Plac Wolności 2. (15274)

II ptr. dom
 wolne 4 pokoje za 33.000 zł sprzedam Sokołowski, Plac Wolności 2. (15273)

Skład
 z pomieszczeniem tanio na sprzedaż. Adr. wskaże Dzien. Bydg. (15291)

Dom
 na sprzedaż, 4 mórg pola, 4 pok., w mieście, nadający się dla rzemieślnika. Zbudowania murowane. — Solec Kujawski, ul. Bydgoska nr. 25. (27622)

Kolonjalne
 z towarem, 2 pokoje z kuchnią sprzedam korzystnie byle zaraz z powodu innego przedsiębiorstwa. Adres wskaże Dzien. Bydg. (27702)

Składy
 z mieszkaniem, restaurację z urządzeniem, mieszkaniem sprzedam Nowakowski, Dworcowa 69, telefon 850. (15358)

Domy
 w Toruniu dochód 1150 zł miesięcznie, cena 140.000 zł; w Toruniu dochód 450 zł miesięcznie, cena 50.000 zł; w Bydgoszczy dochód 1100 zł mies., cena 135.000 zł; w Chełmnie dochód 1000 zł miesięczn., cena 115.000 zł; w Grudziądzu dochód 400 zł miesięczn., cena 50.000 zł; oraz inne domy ze składami od 9000 zł sprzedam Agencja Handlowa M I R, Bydgoszcz, Paderewskiego 32, telef. 1153. (27429)

Skład
 blawatów konfekcji i towarów krótkich sprzedam z powodu choroby na bardzo dogodnych warunkach, położenie najlepsze przy rynku. Bazar Skórcz Pomorze, ul. Główna 10, 27397

Skład
 tanio oddam. Michnik, ul. Gdańska 30. (15329)

Skład
 kolonjalny w Chełmnie, przy głównej ulicy, z całkowitem urządzeniem natchmiast na sprzedaż. Zgł. do adm. Dzien. Bydg. pod „C. 46.” (27712)

Skład
 kolonjalny, 2 pokoje z kuchnią z powodu innego przedsiębiorstwa tanio na sprzedaż. Kujawska 21. 27717

Dom
 II-piętrowy 15.000 zł wpłaty, z powodu wyjazdu tanio na sprzedaż. Szu-chewicz, Bernardyńska nr. 10. (27734)

Limuzynę
 4 osob., małą pożądaną Tatra Chenardwaleker Peugeot Steyer lub mały wóz otwarty w dobrym stanie kupię. Opisy, cena, adres, dokładnie, szybko. Bydgoszcz, Plac Wolności, Skrzywanek, dla J. K. (15197)

Pierwszorządny
 billard francuski z wszelkimi przyborami na sprzedaż. J. Pałucki kawiarnia, Tuchola. (27389)

Oddam
 kontrakt rybołówstwa do roku 33-go z powodu przejścia innego przedsiębiorstwa, z przejęciem statków, jak 200 dobrych żaków, 250 wieciorków na raki itd. włącznie z domkiem i 40 kop czciny wraz z 10 morgami łąki, za cenę 4 500 zł gotówką. Dzierżawa roczna dla gminy 1000 zł. Zagwarantowanych połowów tygodniowych 20 kop raków jak i ryb, zarybek w dużych ilościach wsadzonych. Przez dwa lata siecią niełowionych jezior. Tamże do nabycia w mieście pow. jeden maszynowy budynek z dwoma lokatorami także za 4 500 zł. Zgłoszenie do właściciela hotelu pod Białym Orłem Franciszek Szymański w Wąbrzeźnie. (27669)

Na sprzedaż
 wózek dla chorego. Wiadomość w filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (15365)

Sprzedaje się
 garderobę męską i damską, futra, płaszcze z powodu żaloby. Adres w filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (15364)

Ubranie
 (Cutawej) jak nowe na sprzedaż Sniadeckich 55, parter lewo. (15351)

Rower
 w dobrym stanie tanio sprzedam. Pomorska 60 w podwórzu. (15313)

Stół
 krawiecko-kuśnierski kupię zaraz. Rudak, Pomorska 67. (15314)

Westfalski
 piec do gotowania oraz drugi do ogrzewania korzystnie do nabycia u portjera, Pomorska 71, od 8—7. (15334)

Trawę
 sieczoną dobrą furkę na paszę dla bydła ewtl. w zamian słomy dla podściółki do oddania. Informacji udzieli tresura psów Bydgoszcz-Wileczak. (15367)

Dobrze
 utrzymana koldra futrzana na sprzedaż. Sniadeckich 43, II ptr. prawo. (15342)

Maszynę do pisania
 za 200 zł sprzedam. Gdzie wskaże Dzien. Bydg. (27697)

Kanarki
 dobre śpiewaki sprzedam Pożnańska 22, parter prawo. (27690)

Sprzedam
 konia (klacz) 10 lat, bryczkę na resorach dla handlarza i prawie nowe szory z białem okuciem w lokalu p. Trzebiatowskiego, Jachcice, ul. Saperów 21. (15355)

Nowa
 maszynka do mięsa, wielk. 32 i waga kilogr. na sprzedaż. Adres wskaże Dzien. Bydg. (15361)

KUPNA

Kamienicę
 kupię, centrum Bydgoszczy, komfortowa, dochodowa. Cena 150.000 Of. do Dzien. Bydg. pod „Gó-tówka zaraz”. (27353)

Kupię
 dom ze składem lub bez, który się dobrze rentuje, najchętniej w Bydgoszczy, wpłacę 10—13.000 zł, resztę podług umowy. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „1893”. (15319)

Kamienicę
 kupię w dobrym położeniu, najchętniej ul. Gdańska i Dworcowa ewtl. mogę dać wpłatę moją, komfortową kamienicę w dobrej dzielnicy. Of. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „W. N.” (15339)

Kupię
 dom z wolnym interesem i mieszkaniem w Bydgoszczy lub w Grudziądzu, wpłata 5—8.000 zł. Zgł. pod „Spiesznie” do Dzien. Bydg. (21645)

Biljardowe
 piłki i kije używane w dobrym stanie kupię. Zgł. z podaniem ceny do Dzien. Bydg. pod „Biljardowe”.

Poszukuję
 około 100 mur rur ciągniętych przechodzonych 2 1/2 i 3 cal. nadające się do ogrzewania cieplarni. Zgł. z podaniem ceny za metr. albo kilo R. Treichel, Wągrowiec. (27679)

Wyczesane włosy
 kupuję Demitter, Król. Jadwigi 5. (4048)

Kupię
 maszynę do pisania używaną lecz w dobrym stanie, najchętniej mały Remington lub Orzeł. Oferty z podaniem ceny proszę do filii Dzien. Bydg. pod „1889”. (15318)

Gramofon
 nietrąbkowy kupię. Of. pod „Gramofon” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (15312)

LEKCJE

Tadeusz Pol
 znany i zasłużony artysta Scen Polskich udziela lekcji języka polskiego, oraz dykcji i deklamacji. Bydgoszcz, Mazowiecka 40 (25993)

Lekcje
 francuskiego i gry na fortepianie, najchętniej u jednej nauczycielki pragnę pobierać. Łask. oferty do filii Dzien. Bydg. pod „B. 585”. (15324)

Lekcji
 gry na fortepianie udzielam, wyjeżdżam również w okolice. Zgł. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „G. W.” (15330)

Nauczyciel
 udziela lekcji. Pożnańska 22 parter prawo. (27689)

POSADY WOLNE

Chcesz
 otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursa fachowe, korespondencyjne prof. Sekułowicza, Warszawa, Żórawia 42. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupaieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nautki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, go, niemieckiego, pisowni (ortografji). Po ukończeniu świadectwo. Zadzajcie prospektów. (18324)

Przedstawiciele
 na powiaty województwa Pożnańskiego i Pomorza z kaucją 100 zł na nowy pokupny artykuł dla gospodarstwa domowego poszukiwani. Oferty pod „Nowość” do „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. (27672)

Pomocnika
 fryzjerskiego poszukuje Dworzec. (15347)

Fryzjerka
 i pomocnik fryzjerski potrzebni zaraz. Błaszczak, Dworcowa 19,d. (27656)

Podróżującego
 który odwiedza sklady kolonjalne, może dobrać wyroby cukrowe. Zgł. do filii Dzien. Bydg. pod „Zysk”. (15344)

Doświadczony
 elektryk monter dla siły i światła na prad stały i zmienny poszukiwany natychmiast. Oferty wraz odpisami świadectw uprasza się skierować do Agencury Gazet pod „Elektromonter” Tezew, Dworcowa 26/27. (27683)

Przyjmę
 z dniem 15. X. lub 1. XI. młodszego, sumiennego pomocnika, który zna język polski i niemiecki. Warunki żądanej pensji, życiorys, odpisy świadectw oraz fotografie proszę nadesłać do W. Wawrzyniak, Wyrzysk, skład towarów kolonjalno-deli-katesów. (15320)

Czeladź
 szewską na dobrą szytą pracę poszukuje na stałe Fr. Grabowski, Pomorska 11. (15363)

Czeladnik
 krawiecki na płaszcze damskie może się zaraz zgłosić. Podwale 2, II ptr. prawo. (27693)

Zdolny
 pomocnik fryzjerski damsko-męski potrzebny. Hotel pod Orłem, I piętro. (15328)

Pomocników
 malarskich przyjmie Słomski, Jezuicka 11.

Potrzebna
 zdolna pomocnica do składu obuwi. Dworcowa 18. (15315)

Szofer
 na taksówkę zaraz potrzebny. Grunwaldzka 17. (27722)

Duet
 potrzebny na sobotę i niedzielę. Adres wskaże Dzien. Bydg. (27718)

Potrzebuję
 czeladnika piekarskiego, trzeźwego i dobrego fachowca. Kozłowski Wójein, pow. Strzelno. (27691)

Portjer
 potrzebny, który może oddać swoje mieszkanie na zamianę, niech się zgłosi. Nakielska 67. (15368)

Stolarza
 samodzielnego na fornierowaną pracę poszukuje Rytownia stołów Litkowski, ul. Dworcowa 17. (27716)

Fotograf
 dzielny na stałą posadę może się zaraz zgłosić. Michnowski, Brodnica, Pomorze. (27200)

Czeladników
 dekarskich przyjmuję J. Pietschmann i S-ka, Bydgoszcz, Grudziądzka 7/11. (26975)

Czeladnik
 krawiecki, zdolny, na lepszą pracę miarową, z kilkoletnią praktyką zaraz, potrzebny. Bigalke, Libelta nr. 10. (15296)

Szofer z praktyką
 od 15. X. ewtl. 20. może się zgłosić z podaniem warunków piśmiennie lub osobiście. Rozalja Jach, Kościerzyna, Gdańska 2. (27594)

Kelner
 młody, zdolny potrzebny. Cafe Restaurant „Central”, Dworcowa 53. (27707)

Pomocnika
 fryzjerskiego poszukuje zaraz. P. Jaszak, Nakło n. Notecią. (27699)

Posługaczka
 potrzebna od 8—12. J. Maciejewska, Długa 63. (27700)

Pomocnik (15283)
 fryzjerski potrzebny zaraz. Wojtkiewiczowa, Kocyna.

Pończosznarka
 biegła na okrągłej maszynie „Record” potrzebna. Zgł. Bocianowo 10, parter, Pokrzywiński. (27603)

Ręczniarki
 do płaszczy damskich mogą się zaraz zgłosić. Podwale 2, II ptr. pr. (27694)

Poszukuję
 zaraz lub od 15. X. br. dwie ekspedjentki do składu rzeźniczego z kilkuletnią praktyką i dobrymi świadectwami. Uwzględniam tylko samodzielnie pracujące siły. Zgłosz. uprasza się pod „H. H. 42” do Dzien. Bydg. (27451)

Dziewczę
 16—18 lat, czyste, uczciwe, z porządnej rodziny potrzebne do dzieci. Zgł. ul. 20 Stycznia 30, II ptr. (15340)

Panienska
 inteligentna do dzieci potrzebna zaraz. Adres wskaże Dzien. Bydg. (15333)

Dziewczyna
 do wszelkich prac domowych zaraz poszukiwana. Restauracja Wielkopolska Dworcowa 32. (15354)

Dziewczęta
 do szlifowania mogą się zgłosić do fabryki ram. Ul. Podolska 4. (15322)

Uczennicę
 intelig. sumienną, władającą językiem polskim i niemieckim poszukuję. Wnioski własnoręcznie piśane do filii Dzien. Bydg. pod „Z. 500”. (15325)

Dziewczyna
 do pracy domowej potrzebna zaraz. Krzyżaniak, Pomorska 34. (27703)

Potrzebna
 zaraz panienska starsza do interesu z kaucją 300 zł. Adres wskaże filia Dzien. Bydg. (15311)

Służąca (15135)
 najchętniej ze wsi potrzebna zaraz do kuchni i pomocy przy doju, wynagrodzenie dobre. Zgłosz. przy muje Jaskólska, Zalesie, poczta Kotomierz.

Potrzebna
 służąca zaraz. Zgł. Sienkiewicza 60 u gospodarza. (15353)

Służąca
 umiejąca dobrze gotować, czysta, uczciwa do wszelkich prac domowych z świadectwami. Zgłosz. ul. Marcinkowskiego nr. 11, III ptr. prawo. (15348)

Służąca
 do wszystkiego potrzebna zaraz. Ul. św. Jańska 1, restauracja. (15321)

Służąca
 do wszystkiego, z bardzo dobrem gotowaniem potrzebna natychmiast. Zamojskiego 7, Wosk-Lanewscy. Zgłaszać się do g. 4. (27599)

Potrzebna
 starsza kobieta na przychodnie do restauracji „Centralnej” Dworcowa nr. 53. (27706)

Kucharke
 młodszą, samodzielną do małego gospodarstwa od 15. poszukuje samotny pan. Zgł. od godz. 10—2 Gdańska 49, II. prawo. (15317)

Przyjmę
 zaraz dziewczynę lub wdówkę umiejącą prowadzić gospodarstwo domowe. Zgł. od godz. 13—15 1/2, ul. Kujawska 117, I p. 1. (27696)

Ucznia
 z uczciwego domu poszukuje natychmiast H. Seeleg, Pakość, handel zelaza i towarów kolonjalnych. (15362)

Poszukuje
 posady młody, energiczny, rzetelny urzędnik gospodarczy z dobrym świadectwem zaraz lub później. Oferty składać pod „Energiczny” do filii Dzien. Bydg. (15279)

Książkowy—bilansista
 biegły w polskim i niemieckim, z własną maszyną do pisania poszukuje posady. Zgł. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Książkowy”. (15331)

Szofer
 kawaler, ślusarz poszukuje posady. W. Borowczak, Poznań, Stary Rynek 45. (15239)

Młynarz
 samotny, dzielny w swym zawodzie, poszukuje posady jako samodzielny. Może 2.000 zł. kaucji stawić. Bernard Sadowski, Połajewo, pow. Oborniki. (15335)

Dzierżawę
 Restauracji z koncesją do wydzierżawienia, cena wraz z towarem do umowy. Restauracja w dobrym punkcie 7.000 zł. Restauracja z salą w dobrym punkcie 9.000 zł. Restauracja, ośrodek w dobrym punkcie 9.000 zł. Kolonjalny, delikatesy w dobrym punkcie 7.000 zł. Krótkie towary dobry punkt 4.500 zł. Dworcowa pierwszorządny punkt 5.000 zł. Mieszkanie 6 pok. z komfortem 3.000 zł. Mieszkanie z meblami z komfortem 4.000 zł, poleca biuro Pogoń, Dworcowa 80.

Skład
 obszerny z urządzeniem bez towaru przy rynku, 2 wystawowe okna, mieszkanie 2 pokoje i kuchnia dla blawatnika zaraz jest do wynajęcia. Sz. Ostrowski, Solec Kujawski, Toruńska 25. (27591)

Skład
 rzeźniczy do wydzierżawienia. Wyrzysk, ul. Staszica 90. (15345)

Garaze
 do wynajęcia ul. Lipowa 7, róg Sienkiewicza. Wiadomość w miejscu u administratora. (15206)

Wydzierżawie
 młyn motorowy w pełnym biegu, 4 ganki, 14 mórg roli, dom mieszkalny, 4 pok. z kuchnią, dzierżawa podług umowy, kaucja pożądana, ewent. sprzedam. Adres wskaże Dzien. Bydg. (27713)

Poszukuję
 małego składu z mieszkaniem zaraz. J. Trawiński, Dworcowa 90, podw. prawo. (15323)

Wydzierżawie
 majątek ziemski około 800 hektarów, powiat Brzeski pogranicze Lubelszczyzny 25 klm. od Włodawy, składający się: 200 ha użytków rolnych, 250 ha zarybionego jeziora, 500 ha łąk, majątek nie w kulturze, niezbędne zabudowania gospodarze posiada. Poszukiw. solidn. ydzierżawca, zamożny, posiadający własny bogaty żywy inwentarz (50 krówi) oraz kapitał obrotowy. Wymagane: pierwszorządne referencje o fachowych i moralnych kwalifikacjach oraz dowody uczciwego wywiązania się z poprzedniej dzierżawy. Oferty sub „Solidny dzierżawca” Biuro Ogłoszeń, Teofil Pietraszek, Warszawa, ul. Marszałkowska 115. (27532)

Majątek
 450 mórg i kl. pod Mogilnem na sprzedaż, cena 400.000, wpłaty 250.000 zł. Gospodarstwo 130 mórg ziemi Kujawskiej do wydzierżawienia, gotówki 15 tys. potrzebne. Zgłoszenia Kierejewski, Mogilno. (27704)

Piekarni
 w pełnym biegu, w ruchliwej miejscowości poszukuje celem dzierżawy, ewentualnie kupię dom z piekarnią. Miejscowość obojętna. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „Fachowiec”. (27705)

2 garaże
 do wynajęcia przy ulicy Gdańska 68. (15230)

MIESZKANIA
2 pokoje
 z kuchnią wprost do gospodarza płacę za rok z góry lub według umowy poszukuje. Of. do filii Dzien. Bydg. pod „2 pokoje”. (15332)

Poszukuje
 pokój z kuchnią, płacę z góry za 2 lata. (Bezdzietne małżeństwo). Zgł. pod „Urzędnik” do Dzien. Bydg. (27698)

Mieszkanie
 8 lub 4 pokojowe od gospodarza. Wiad. Długa 45. (15336)

POKOJE

Starszy
 oficer, kawaler poszukuje 2 pokoje z meblami lub bez z używaniem kuchni od 15-go. Zgłoszenia pod „Noticia” do Dzien. Bydg. (27693)

Pokój
 mebl. dla 2 panów od 15. X. do wynajęcia, ul. Gdańska 75b, skład. (15327)

Starsze
 małżeństwo poszukuje 1—2 pokoje skromnie umeblowanych, własne łóżka, pościel, zaraz z używaniem kuchni w śródmieściu. Zgł. do filii Dzien. Bydg. pod „Starsze”. (15337)

Pokój
 umeblowany, niedaleko Zbożowego Rynku wynajmę zaraz, ewtl. z używaniem kuchni. Zgłosz. Błażkiewicz, Stary Rynek nr. 4. (27692)

ROZMAITE

Obiady
 tanie i smaczne od dziś dnia wydaje od 12 do 7 wieczorem restauracja „Centralna” Dworcowa 53, róg Sniadeckich. (27708)

Rzeźbiarz
 może się osiedlić w Brodnicy n. Drw., dobra egzystencja zapewniona. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Rzeźbiarz”. (27369)

Zgubiona
 książkę wojskową unieważniam. Wincenty Pielecki. (27647)

W sobotę
 6 bm. zbiegła wilczyca koloru srebrno popielata, ostrzeżę się kupna. Proszę zgłosić za wynagrodzeniem Piechowiak, Długa nr. 8. (27701)

Pożyczkę
 1.000—2.000 zł za dobrą gwarancją i dobrym procentem poszukuje zaraz solidne przedsiębiorstwo w pow. mieście. Oferty pod „T. L. 99” do Dzien. B. (27099)

Chłopczyka
 zamożnego wychowa lub zaadoptuje bezdzietne małżeństwo. Zgł. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „Dom rodzinny”. (15341)

Zgubiono
 portfel z pieniędzmi, papierami szoferskimi. Proszę o zwrot dokumentów (pieniądze można zatrzymać) ul. Długa 47, Kazimierz Wojdyła, Firma Rutkowski (27695)

Unieważnia się
 zgubioną książeczkę

ś. p.

Renusia

jedyné dziecko Jerzego i Marji Lisiewiczów po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zasnęła w dniu 8 października 1928 przeżywszy 6 wiosen, o czym zawiadamiają w najgłębszym smutku pogrążeni

Rodzice i rodzina.

Warszawa - Zamek.

(15400)

Trociny

dębowe i olchowe tanio sprzedaje
Tartak Lloyd Bydgoski
Telefon 44. (26230)

Piegi

plamy wyrzu-
ty usuwa krem
znany i wypróbowany
śródek do odświeżania
i wydelikacenia cery.
Benegina mydło prze-
tuszczone,
jako konieczny doda-
tek do kremu teje naz-
wy usuwa piegi i plam-
y na twarzy i na cie-
le. Cena kremu 2. zł,
mydło 1,50 zł (10885)
Mag. Jan Stenzel, aptek
Główny skład i wytwórnia
Apteka pod Łabędziem
Grudziądz, Rynek 20.

Czytajcie Dziennik Bydgoski

**Tanio
i na raty**

Ubrania męskie
Płaszcz damskie i męskie
Suknie, ubranka, płaszczki

Lucjan Szulc
Bydgoszcz, Jana Kazimierza 2

HOTEL WARSZAWSKI

Bydgoszcz, ul. Warszawska 16

urządzą dziś we wtorek, dnia 9 października br.

łusty wieczór

świeże kiszki, nogi wieprzowe i flaki

na które uprzejmie zaprasza Gospodarz.

Koncert do rana.

27732)

„STARABYDGOSZCZ”

Tel. 75 J. Wichert Grodzka 12

W środę, dnia 10-go października

kiszki i nogi wieprzowe
KONCERT (15382)

Wagon Łupku

tabliczki 24x12 i 24x14 angl. cal. nadszedł,
prima zagraniczny towar.

„IMPREGNACJA” — BYDGOSZCZ
ulica Jagiellońska nr. 17. (27795)

Ekspedjent

branży kolonjalnej, kawaler, potrzebny zaraz lub
od 1. XI. br. Reflektant winien być sprytny,
który posiada kilkuletnią praktykę oraz chlub-
ne świadectwa. Oferty nadesłać z podaniem
pensji przy wolnym utrzymaniu i odpisy świa-
dectw. 27673

Emil Lniski, Kartuzy

Poszukujemy natychmiast do Spółdzielni Rol-
niczo-Handlowej na Pomorzu

książkowej

obeznanej z książkowością spółdzielczą oraz znajomością
pisaną na maszynie. Oferty prosimy skierować do
Dziennika Bydgoskiego pod „Nr. 27467”. (27467)

Do mego magazynu białawotów i konfekcji
potrzebny zaraz lub od 1 listopada br. (15326)

ekspedjent - dekorator

Oferty wraz z fotografią i podaniem warunków do:
Stefan Sekowski, Nowe (Pomorze), Rynek 1.

Sodzieńkowanie.

Niniejszem mam zaszczyt podziękować

**Boznańsko - Warszawskiemu
Towarzystwu Ubezpieczeń**
reprezentowanego przez

wp. Dyrektora Jana Koczwarę
zamieszkałego przy ul. Cieszkowskiego 20, że po wypadku mego
samochodu asekurowanego w powyższem To-
warzystwie wykonany został gruntowny remont w ciągu 48 godzin
na koszt Towarzystwa. Z poważaniem

Reprezent. Browarów Chelmińskich

Ryszard Manusz

Bydgoszcz, ul. Pod Blankami 3, telefon 1905. (27770)

SILV-OZON-MOTOR
IDEALNA KAPIEŁ BALSAMICZNA WZMACNIAJĄCA
Wyszczególnić się bezwzględnie nastędownictw!!!

PIANINA

najlepszego gatunku

za cenę zł. 2.200.— do 3.000.—

na odpłatę do 18 miesięcy

przy wpłacie ca. 1/3 ceny kupna - dostarcza

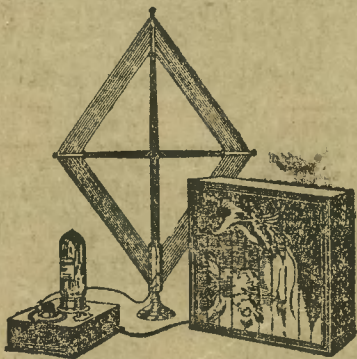
B. SOMMERFELD

Bydgoszcz, ulica Śniadeckich 56

Największa fabryka pianin na wschodzie, 150 ludzi

Rok zał. 1905 Tel. 883 i 458

Radioodbiorniki

od 1 do 8 lampowych

własnego i zagranicznego wyrobu - z gwa-
rancją selektywności i czystego odbioru

Głośniki

i wszelkie przybory do budowy

Wielki wybór, - solidne ceny.

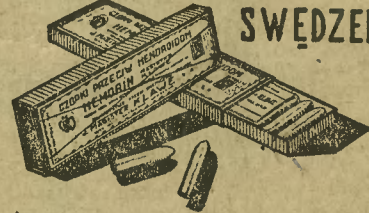
St. Zakaszewski - Centrala Optyczna
Bydgoszcz, ul. Gdańska 7. Tel. 1099.

26646)

HEMOROIDY

STAN ZAPALNY · KRWAWIENIE

SWĘDZENIE

USUWA

HEMORIN-KLAWE

Dnia 6 b. m. o godz. 9 wieczorem zmarł
w 70 roku życia nasz kolega, ś. p.

Antoni Neumann

mistrz malarski

W Zmarłym tracimy dobrego i uczciwego
kolegę.

Cześć Jego pamięci.

Cech Malarski w Bydgoszczy

(—) J. Grzeszkowiak, starszy Cechu.

Pogrzeb odbędzie się w środę o godz. 4
po południu z ul. Pomorskiej 59, na który się
wszystkich członków zaprasza. (27755)

Za przesłane nam z okazji ślubu naszego po-
minszowania niniejszem serdecznie dziękujemy.

Reinhold Kołowski z żoną

Zofią z d. Staszek.

Fordön, dnia 8 października 1928 r. (15316)

Przetarg.

Inspektorat Straży Granicznej w Kościerzynie
ogłasza niniejszem przetarg publiczny na sprzedaż

2-ch kotłów żelaznych

wysokiego ciśnienia, pozostałych z rozbiórki urządzenia
wodociągowego w domu Straży Granicznej na granicy
polsko-niemieckiej w **Chośnicy**, powiat kartuski.
Pojemność kotła wynosi około 0,65 m³, grubość ścianek
6 m/m, dna wykleśte, stan dobry.

Oglądać można je na miejscu w Chośnicy. Oferty
w zapieczętowanej kopercie z napisem na kopercie
„Oferta na kotły” składać należy do dnia 24-go paź-
dziernika 1928 r. w Inspektoracie Straży Gran-
icznej w Kościerzynie. (27779)

Kościerzyna (Pomorze), dnia 4 października 1928.

Kierownik Inspektoratu Straży Granicznej

(—) Kwiatkowski, inspektor Straży Celnej.

Okazyjna sprzedaż!

Folwareczek ok. 200 mórg z cegielnią

i dobrym pokładem gliny, ziemia pszenno-buraczana,
nadkompletny żywy i martwy inwentarz, zabudowania
masywne w najlepszym porządku, w bardzo dobrym
położ. nad szosą, 4 km. od miasta pow. i stacji kolej.,
gdzie znajdują się wyższe szkoły, **zaraz na sprzedaż.**
Zgłosz. przyjmuje **Frost, Lubawa (Pom.)** Tel. 38. (27394)

Na pierwszy numer hipoteki

dolarów 15 tysięcy

poszukuje przedsiębiorstwo przemysłowe celem dalszej
rozbudowy. Oferty uprasza się pod „I. hipoteka” do
Biura ogłoszeń „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. (2742)

Piece kaflowe

duże w eleganckim wy-
konaniu i pięknych kolo-
rach sprzedaje ze skła-
dnic (27059)
O. Schöpper, Zduny 6.

Mleczarnia

w dużej wsi kościelnej do
wydzierżawienia. Zgłosze-
nia przyjmuje (27710)
Piotr Steppa, mleczarnia
Bysław, pow. Tuchola.

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim.
1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20%, niżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu.
Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie niżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej.
Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy,
Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadhagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.